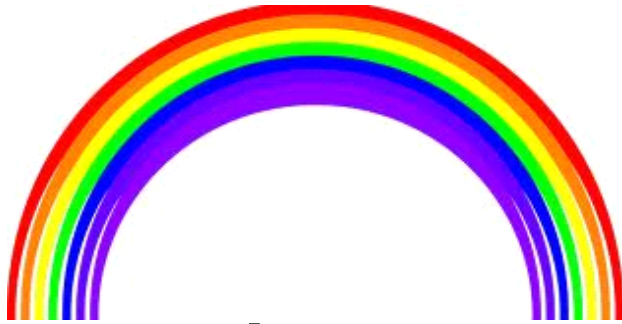

OM: 032834

ASZÓDI NAPSUGÁR ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2015.

Tartalomjegyzék

Az óvoda adatai	3
Bevezető	4
1. Gyermekkép	5
2. Óvodakép	6
3. Az óvodai nevelés feladatai	8
3.1 Az egészséges életmód kialakítása	8
3.2 Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés	11
3.3 Anyanyelvi nevelés	14
3.4 Óvoda és a család kapcsolatának alakítása	17
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	19
4.1 Az óvoda személyi feltételei	19
4.2 Az óvoda tárgyi feltételei	21
4.3. Befogadás	22
4.4. A csoportok szervezése	23
4.5. Az óvodai élet megszervezése	24
5. Az óvodai nevelés dokumentálása	24
5.1. A gyerekek fejlődésének követése, elemzése	26
5.2. Az óvodapedagógusokkal szemben támasztott elvárás	26
6. Az óvodai élet tevékenységformái	27
6.1. Játék	27
6.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	29
6.3. Verselés, mesélés	31
6.4. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	33
6.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	35
6.6. Mozgás	37
6.7. A külső világ tevékeny megismerése	40
6.8. Munka jellegű tevékenységek	44
7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	50
8. Az óvodánk programjai, hagyományai, ünnepei	51
9. Együttműködés, kapcsolattartás	57
10. Speciális feladatok az óvodában	59
10.1. Logopédiai fejlesztés	59
10.2. Fejlesztő foglalkozások	59
10.3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodában	59
10.3.1. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	60
10.3.2. Kiemelten tehetséges gyermek	60
10.3.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	61
10.3.4. Sajátos nevelési igényű gyermek	62
11. Gyermekvédelem az óvodában	62
12. Belső és külső továbbképzések	64
A pedagógiai program bevalásának rendszere, a felülvizsgálat rendje	65
Záró rendelkezések	65
Irodalomjegyzék	66
Legitimációs záradék	67
<i>Melléklet: A program eszköz- és felszerelés jegyzéke</i>	

Az óvoda adatai

Az óvoda hivatalos neve: Aszódi Napsugár Óvoda
Az óvoda OM azonosítója: 032834
Fenntartó neve: Aszód Város Önkormányzat
Címe: 2170 Aszód, Szabadság tér 9.
Alapító okirat kelte: 2015.06.25.
Alapító okirat száma: ANO 2/2015.
E- mail : ovoda@aszod.hu
Óvodai csoportok száma: 10

Székhely:

Neve: Aszódi Napsugár Óvoda
Címe: 2170 Aszód, Szent Imre u. 1.
E-mail : ovoda@aszod.hu
Telefonszám: 06-28/400- 422
Csoportok száma: 6
Vezetői iroda: 1
Orvosi szoba: 1
Fejlesztő/ logopédiai szoba: 1
Tornaszoba: 1
Só -szoba: 1
Udvar alapterülete: 2.212 m²

Tagintézmény.

Neve: Aszódi Napsugár Óvoda
SzivárványTagóvodája
Címe: 2170 Aszód, Falujárók útja 5.
E-mail : szivarvanyaszod@gmail.com
Telefonszám: 06-28/400-419
Csoportok száma: 4
Vezetői iroda: 1
Orvosi szoba: -
Fejlesztő/ logopédiai szoba: 1
Tornaszoba: 1
Udvar alapterülete: 3000 m²

Bevezető

Aszód hatezer lakosú kisváros, Pest megye északkeleti részén, a Galga-völgye középpontjában. Bővülő, fejlődő település, melyet a fővárosból, illetve a nagyobb városokból, érkező, sokan választanak lakóhelyként, családalapítás céljából. Ebből is következik, hogy különböző társadalmi rétegekből, különböző hagyományokkal, szokásokkal rendelkező családok gyermekeit fogadjuk. A város társadalmi összetételének függvényében fontos feladatnak tekintjük, hogy a Galga-mente, illetve városunk ma is élő sokféle néphagyományát, értékeit megőrizzük, illetve átörökítsük.

Intézményünkről:

Az Aszódi Napsugár Óvoda két telephelyen működik. A korábban két önálló intézmény 2002-ben került összevonásra.

A székhely a **Napsugár Óvoda**, amely 1931-ben épült 4 tantermes katolikus iskolának, az épület bővítését a II. világháborút követő években, évtizedekben hajtották végre. Az épületben 1950-1959 között középfokú óvóképző működött, majd napközis óvoda lett. Legfontosabb korszerűsítése 2013-14-ben zajlott, amikor uniós pályázati lehetőséget felhasználva, a férőhely bővítésével együtt megtörtént az épület teljes körű felújítása.

A **Szivárvány Tagóvoda** 1969-ben épült, abban az időben igen korszerű intézménynek számított. Az építkezési tervek szerint 3 foglalkoztató terem készült a hozzá tartozó mosdóhelyiségekkel. 1981-ben 4 csoportos óvodává, majd 2010-ben 5 csoportos intézménnyé bővült.

A gyermeklétszám csökkenése miatt 2015 májusában a fenntartó intézményátszervezést hajtott végre. A 2015-16. nevelési évtől óvodánk összesen 10 csoporttal működik, a tagintézményben egy csoport megszüntetésre került.

Óvodánk nevelési alapelvei, értékei:

- Minden gyermek részére az elfogadás, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom, a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartása és egyenlő esély biztosítása.
- A gyermeki szükségleteknek megfelelő gondoskodás, szeretetteljes óvodai légkör, családias, biztonságot adó, esztétikus óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek nevelése a családdal együttműködve valósuljon meg, az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltsön be.
- A gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, ezért a szabad játék kapja a legnagyobb hangsúlyt a személyiségfejlesztésben.
- A különféle tevékenységek közötti harmonikus arányok a gyermek életkorához igazodjon.
- A szociális motiváció elve a közösségfejlesztés módszereivel: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységek biztosítása.
- Játékba integrált tapasztalati tanulás - a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlásával - az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek és emberi értékek közvetítésével.
- Fokozatosság – folyamatosság elvének betartása az egyéni bánásmód és a differenciálás alkalmazása.

- A kompetencia alapú neveléssel a gyermek személyiségfejlődésének, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása.
- A testi, a szociális és az értelmi képességek életkor-specifikus alakítása, amely igazodik a gyermek egyéni fejlődési üteméhez.
- A motiváció elve a gyermekek érdeklődésének felkeltése, együttműködése és kitartásának fejlesztése.
- Az óvodapedagógus vezető szerepének elve, alapos, átfogó és korszerű tudása, tudatos értékközvetítő tevékenysége, együttműködése, kommunikációja.
- Az egészséges életmódra nevelés elve a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosításával.

1. Gyermekkép

„A kisgyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk, hanem, hogy segítő szeretettel emeljük köré a megfelelő környezetet... minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről... Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent, amire képes önállóan el is végezze...”

Maria Montessori

- Minden gyermeket a saját képességének figyelembevételével lehet nevelni, fejleszteni, ezért arra törekszünk, hogy tetteinkkel sugározzuk feléjük a feltétel nélküli szeretetet. *„Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek neked, ha szükséged van a segítségemre.”*
- Minden gyermek ismerje meg értékeit. Ezen túl segítséget nyújtunk számára, hogy esetleges lemaradásait, részképesség zavarait saját magához mérten a legjobb fejlettségi szintre hozhassa.
- Minden gyermek sajátos egyedi öröklött tulajdonságokkal, személyiségjegyekkel rendelkező egyszeri, megismételhetetlen, fejlődő személyiség. Mivel fejlődésük is egyéni ütemben zajlik, így fejlesztésük is egyénre szabott, differenciáltan irányított. Fontosnak tartjuk a gyermekek egyéni fejlesztését és a tehetség gondozást.
- Arra törekszünk, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben. A gyermekeket úgy neveljük, hogy fejlődő személyiségük minél jobban kibontakozhasson, figyelembe véve az életkori sajátosságokat az egyénekenként változó képességeket, testi-lelki szükségleteiket.
- Fontosnak tartjuk a cselekvésbe ágyazott, tapasztalás útján történő, a felfedezés öröme épülő, harmonikus képességfejlesztést.
- Nevelőmunkánk eredményeképpen szeretnénk elérni, hogy személyiségükbe beépüljenek a pedagógusok által közvetített értékek, vidám, pozitív gondolkodású, kreatív, önbizalommal rendelkező, jó problémamegoldó gyermekké váljanak.

Alapvető feladatunk:

- Ismerjük meg a gyermekek erősségeit és hátrányait, fejlesszük személyiségüket,
- Alapozzuk meg a kompetenciákat,

- Alapelvként ismerjük el a játék kiemelkedő szerepét. Így képessé válnak fantáziadús, ötletes alkotásra, gondolataikat tudják és merik elmondani, óvják, védik környezetük értékeit és az élő természetet.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek részére integrált neveléssel segítjük a közösségbe való beilleszkedést, a többi gyermekhez való alkalmazkodást. Gyermekeinket arra neveljük, hogy törekedjenek a jó kapcsolattartásra, fogadják el önmagukat és társaik különbözőségét. Valamennyi speciális kompetencia alapja az alkotó képesség, és a kompetenciának megfelelő tehetség. Fontos a tehetséges gyermekek felismerése, fejlődésük elősegítése és támogatása.

2. Óvodaképünk

Küldetésünk a szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem-gazdag nevelés megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy a gyermeki tartást, önállóságot, és az ebből fakadó egészséges öntudat kibontakozását, az önmegvalósításnak a lehetőségét megadjuk a gyermekeknek.

- Az óvodáskorú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család, amely az óvodai nevelés hozzáadott értékeivel együtt teljesebbé válik igazán.
- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.
- Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció teljesítése közben az óvoda közvetlenül segíti a következő életszakaszba / kisiskoláskor/ való lépéshez szükséges pszichikus funkciók fejlődését.

Célunk:

- Az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, nevelésének biztosítása, személyiségük teljes kibontakoztatása, mely folyamatban alkalmassá válik az iskolában ráváró feladatok teljesítésre.
- Differenciált fejlesztés alkalmazása az életkori/egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütemből adódó különbözőségek figyelembevételével.
- Egészséges önbizalommal rendelkező, színesen kommunikáló, a környezetében jól eligazodó, problémákra megoldást találó, jó kapcsolatteremtő készséggel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az inger gazdag környezet biztosításával és az óvodai alkalmazottak érték közvetítésével a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása. A gyermeki kérdések támogatásával a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelés és fejlesztése.
- A gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Helyi adottságok figyelembevételével a hagyományok ápolása, a környezet megismerése, védelme, tisztelete.

- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.
- *A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált együttnevelésével, a hiányok pótlásával és az egyéni sikerélmények elérésével az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés és az együttműködés fejlődését biztosítani.*

Feladatunk:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- Sokoldalú tevékenység biztosítása
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése a csoportokban, amely segíti társadalomba való beilleszkedésüket
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek beilleszkedésének segítése, felzárkóztatása, a társadalmi elvárások megismerésének elősegítése
- Az óvoda közvetetten segítse az iskolai közösségbe történő beilleszkedést
- Kompetencia alapú óvodai nevelés alkalmazása
- A szülőkkel kialakítandó új minőséget jelentő kapcsolatra, együttműködésre építeni az óvodai nevelést.

Az óvoda és család kapcsolatának színterei:

- Óvodánk nyitott, kapcsolatteremtő, együttműködő, a szülők érdeklődésének megfelelően betekintést engedünk gyermekek mindennapi életébe.
- Megismerjük a családok értékrendjét.
- Tanácsokat, támogatást adunk a családi neveléshez.
- A gyermekvédelem érdekében közvetítő szerepet töltünk be a gyermekek, a családok és a szociális ellátó intézmények között.
- Évente kérdőívben mérjük a szülőket elégedettségükről, elvárásaikról

Szülői elégedettség mérése- 2015. május (összegzés)

A gyerekek óvoda iránti szeretete egyértelmű: szeretik társaikat, az óvónőket, a dadusokat, erős a kötődésük az óvodához. A jó hangulat, és a családias, vidám, nyugodt, barátságos, biztonságos légkör, a kreatív munka, és a változatos programok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyerekek szeretnek óvodába járni. A szülők elégedettek az óvoda vezetőjével, az óvodapedagógusokkal, a dajkákkal és a pedagógiaiasszisztensekkel, akik hozzájárulnak gyermekük óvodai fejlődéséhez. Az óvoda kellőképpen felkészíti gyermeküket az iskolai életmódra.

Nagyon fontos számunkra, hogy a velünk szemben támasztott igényekre odafigyeljünk, mert csak így lehetünk még eredményesebbek a munkánkban. A szülők által megfogalmazott javaslatokat a nevelői célkitűzéseink és saját értékrendszerünk szűrőjén áteresztve megfontoljuk és beépítjük mindennapjainkba.

3. Az óvodai nevelés feladatai

3.1 Az egészséges életmód kialakítása

A gyermek már előzetesen jelentős mennyiségű egészségvédő ismeretet hoz magával a családjából, amit az óvoda vagy megerősít vagy gátol, leépít. Ezekhez az ismeretekhez kapcsolódnak azok az egészség-védő, egészségfejlesztő biológiai ismeretek, amelyeket a gyermek értelmi szintjéhez mérten az óvodában szerez meg, illetve rendszerez (ilyen pl. a szív munkáját bemutató foglalkozás, a szívverés megfigyelése, a légzés szaporasága). Az egészség-védelmi ismeretközlés lehetősége kiterjed az óvodai foglalkozások mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játéokra, a "kísérletezésekre", megfigyelésekre, a sétákra, kirándulásokra.

Az egészségnevelés az óvoda minden nevelési mozzanatában jelenlevő tevékenységek:

- a testi egészség (*gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés*),
- a lelki egészség (*értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása*),
- a szociális kapcsolatok harmóniája (*közösségi élet, segítség stb.*)
- az egészségvédő képesség fejlesztése,
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- az óvodapedagógusok és a nem pedagógus dolgozók viselkedése példaértékű a gyermekek számára,
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (*higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer*)
- az óvoda és az egészségügyi szolgálat együttműködése.

Célunk:

- A gyermekekben kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt az egészségvédő szokások elsajátíttatásával, a gyermekek harmonikus testi-lelki fejlődésének elősegítésével: a testápolás, az étkezés, az öltözködés, az egyéni igényeknek megfelelő pihenés, illetve a mozgás segítségével a helyes életritmus alakításával.
- Az egészségnevelés szokásainak alakításával az egészség védelmére, az egészség értéként való kezelésére, a helyes egészségi magatartási formák megismerésére nevelés.
- Az egészséges életmódra nevelési megvalósításához egészséges, és biztonságos környezet (óvoda épülete, udvara) biztosítása az óvodában.
- Az óvoda egészségnevelés programjában a szülő legyen partner az egészségesebb életmód követésére.

Az óvodai élet szervezésében a **gondozásnak** kiemelt szerepe van. Ebben a folyamatban segítjük önállóságuk fejlődését. A gondozásban fontos az óvónő, a dajka és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony. A fokozatosság betartásával arra törekszünk, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

A fejlődés egyik feltétele a változatos és megfelelő tápanyag összetételű étrend, amit folyamatosan figyelemmel kísérünk.

Kiemelt jelentőségű az óvodai élet minden fázisában a kisgyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásának fejlesztése. A gyermek testi képességeinek fejlesztése,

az alapvető mozgásfunkciók fejlesztése (a járás, sietés, futás, lépcsőn járás), kiegészül az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen humán mozgáskultúra fejlesztésével (játékban, feladatteljesítésben, együttes tevékenységben, segítségben, baleset-megelőzésben, fertőzést megelőző magatartásban).

A mindennapi szabad **mozgás** nélkülözhetetlen. Az óvodán kívül szervezett séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez, állóképességük fejlesztéséhez. A gyermekek egészséges életmódját udvarunk is támogatja, amely lehetőséget ad a levegőzésre, játéokra, különböző mozgásformák gyakorlására, nyáron vizes játékokra, napfürdőzésre is.

Az óvoda egészségnevelés programjában a szülőkkel együttműködve:

- A szülőkkel kialakított partneri viszonyban az óvadás gyermek családjának egészségi esélyeihez táplálkozási ajánlásokat, az otthoni életmódra vonatkozó tanácsokat adunk szakemberek segítségével, előadásokat szervezünk, IKT eszközökkel információkat gyűjtünk.
- Az egészségi szükségleteket és lehetőségeket nevelési tanácsadásaink során tüzetesen kell mérlegelnünk, megtalálva a legjobb lehetőséget arra, hogy a szülőket képessé tegyük az egészségesebb életmód követésére.
- Heti rendszerességgel, a szülők együttműködésével vitamin napokat tartunk.
- A gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozását és fejlesztését megfelelő pedagógiai környezet kialakításával, a szülőkkel együttműködve építjük.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel megfelelő toleranciával foglalkozunk, hogy az egyéni szükségleteiket a nekik megfelelő segítséggel, odafigyeléssel elégíthessék ki. Gondoskodnunk kell a hiányosságok lehetőség szerinti pótlásáról, az egyéni sikerek eléréséről.

Óvodapedagógus feladatai:

- Jól ismeri a tevékenységi formák általános fejlettségi mutatóit, mely a különböző korcsoportokat jellemzi, ezek tudatában alkalmazza az egyéni bánásmód és a differenciálás elvét.
- A gyermekek tevékenységét és teljesítményét önmagához viszonyított fejlődésében szemléli, törekszik továbbfejlesztésére.
- A gyermekek fizikai, biológiai fejlődéséhez egyéni szükségleteikhez igazodó életritmus (napirend) kialakítása.
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt a gyermek pozitív megerősítésében.
- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, a fokozatosság figyelembe vételével.
- Szükség esetén, megfelelő szakemberek bevonásával - a szülőkkel együttműködve speciális gondozó és korrekciós feladatok ellátását is megszervezi. (pl. mozgásfejlesztő, testtartást, lábboltozatot erősítő mozgások, stb.)
- A testápolási tevékenységek szokásait képi formában is rögzíti, a többszori ismétlés érdekében.
- Az étkezési szokásokat úgy alakítja ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezett legyen, lehetőleg a folyamatosság jellemezze.
- A gyermekek különböző táplálkozási szokásait megfelelő toleranciával fogadja.

- A nap folyamán a higiéniai szabályok betartásával biztosítja a megfelelő mennyiségű folyadékpótlást.
- Az időjárásnak megfelelő többretegű öltözködéssel védi a gyermeket, ennek fontosságára felhívja a szülők figyelmét is.
- A gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez mindennapi szabad mozgás lehetőségét biztosítja az időjárás függvényében, de leginkább a szabad levegőn.
- A pihenéshez szükséges feltételek megteremtésével (szellőztetés, portalanítás, csoportszoba átrendezése, átöltözés pizsamába, stb.), az eltérő alvásigényeket figyelembe véve biztosítja a nyugodt regenerálódást. A biztonságos, nyugodt légkör kialakítását mesével, énekkel, IKT eszköz alkalmazásával (altató zene) segíti.
- Egészséges, biztonságos környezet megteremtésével a baleset-megelőzésre törekszik.
- A gyermekek egészséges életmódját heti rendszerességgel, a szülők együttműködésével alakítja, pl.vitamin napok.
- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakít ki a gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása és fejlesztése érdekében.
- Prevenációs és korrekciós feladatokat végez az óvodai nevelés területein.
- Óvodapedagógiai gyakorlatában egészségvédő feladatokat lát el az értelmi fejlesztés és a szociális kapcsolattartás fejlesztésével.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Igényesek lesznek a tisztaság iránt, önállóan mosakodnak, törölköznek.
- Önállóan mosnak fogat, fogápoló szereket tisztán tartják.
- Helyesen használják a zsebkendőt.
- Mindennapi szükségleteiket önállóan kielégítik.
- Önállóan, egyéni igényüknek megfelelően szedik a kellő mennyiségű ételt, öntik a folyadékot.
- Készség szintjén használják az evőeszközöket, kialakulnak a kulturált étkezési szokások, csukott szájjal rágnak.
- Igénylik környezetük rendjét, gondozottságát.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek a hőmérsékletnek megfelelően, képesek önállóan eldönteni, hogy fel, vagy levegycsúsz a ruhát magukról. Sorrendben tudnak öltözni, vetkőzni, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik. Ruhájukat összehajtják, jelükhöz teszik.
- Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánnak.
- Igényükké válik a levegőzés, szívesen tornáznak, vesznek részt mozgásos játékokban.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus, finommozgásuk fejlett.
- Szándékosan képes irányítani mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését.
- Rendelkezik a testi, lelki és szociális érettséggel a sikeres iskolai munkához.

3.2 Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

„Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, meleg légkörben lehetséges. Az óvónő és a dajka szerető, védő, óvó gondoskodása, a szeretetben való megmártózás, a simogató kéz melege, a mosolygó, biztató tekintet, a körülölelő védettség adja meg a gyermekek számára az érzelmi biztonságot, mely kiegyensúlyozott fejlődésnek feltétele.”

Célunk:

- Óvodába lépéstől kezdve kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket.
- Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek- dajka, gyermek- gyermek kapcsolat pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását.
- Az óvoda nevelje a gyermeket a másság elfogadására, különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Közösségi neveléssel az önérvényesítés és az egymáshoz való alkalmazkodás harmóniájának megteremtése, alapvető udvariassági szokások kialakítása.
- Értékké váljon számukra az egymásra figyelés, együttérzés, alkalmazkodás, különbözőség elfogadása, tisztelete.
- Énkép, önismeret, önértékelés fejlesztése.

Érzelmi nevelés az óvodában:

Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik.
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd jellemezze.
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Az esztétikai érzelmek alakításában a harmonikus környezet, a néphagyományőrzés és természetszeretet tudatos ébrentartása, fejlesztése fontos szerepet játszik.
- A szocializáció szempontjából különösen jelentőségű a szokásrendszer megalapozása, az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes családi légkör megteremtése, amely a befogadástól az óvodáskor végéig tart. A befogadási időszak erősen meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához, ezért igyekszünk a szülőkkel együtt a lehető legnyugodtabb feltételeket megteremteni a gyermekek számára. Bármely életkorban történik is a befogadás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás, pozitív, elfogadó attitűd, az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény.

Erkölcsi nevelés az óvodában:

Az erkölcsi tapasztalatszerzés lehetősége jelen van az óvodai élet minden területén, de a játék és a mese kimeríthetetlen lehetőséget nyújt az erkölcsi nevelésre. Az óvónők és az óvoda alkalmazottai példaként, utánzásra méltó mintaként állnak a gyermekek erkölcsi

tapasztalatszerzésénél és a tudatos mintakövetésben. A gyermek számára modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése. Ez hozzájárul reális énképének, pozitív értékrendjének, helyes viselkedésének kialakulásához. Utánzással erkölcsi szokásokat, elemi magatartási szabályokat sajátít el a gyermek, amelyek idővel belsővé válnak. Fontos, hogy a gyermekek cselekedeteit helyesen és következetesen ítéljük meg a pozitív erkölcsi magatartás megerősítésével, kiemelésével. A hazafiasságra nevelést elősegíti az óvodában a természeti környezet megismerése, a néphagyományok, társadalmi hagyományok, jeles napok gyermekszintű ápolása.

Csoportszobáink berendezése, eszközei ösztönzők a szabad játékra, amelyben a különböző élethelyzetek átélésére adódnak lehetőségek, ezáltal formálódnak érzelmeik, amelyet a művészetek eszközeivel is színesítünk. Lehetőséget biztosítunk leendő óvodásainknak, hogy betekintést nyerhessenek óvodai életünkbe a nyílt napok szervezésével és az „Óvodás leszek” délutáni játszóház kezdeményezéssel.

Közösségi nevelés szokásainak kialakítása:

- **A csoportszokások** kialakítása a közösségi nevelést segíti. Minden óvodai csoportban vannak sajátos csoportszokások, amelyek átfogják az egész óvodai nevelés területeit, a gyermekekben kialakítják az összetartozás érzését, helyes viselkedési szabályokhoz való alkalmazkodást. A szokás és szabályrendszer mellett a közösen átélt élmények is segítik az összetartozás érzését. Az érzelmi biztonságot nyújtó légkörben az énkép pozitív irányú erősítése a gyermek életkori sajátosságainak figyelembe vételével a közösségformálás tudatosan alkalmazott módszere. Az önismeret és önértékelés fejlesztésével fejlődik problémamegoldó, önálló konfliktuskezelési képességük. Óvodáskor végére eljutnak, hogy a konfliktust felnőtt segítsége nélkül, közös kompromisszummal oldják meg.

Konfliktuskezelési képesség fokozatai korcsoportonként:

- *Kiscsoport*

Megismeri és elsajátítja a közösségi szokásokat. Már kiscsoportban megalapozzuk az egyéni és a közösségi érdekeket összeegyeztető, egyezkedésre épülő kompromisszumkereső magatartásukat.

- *Középső csoport*

Az elsajátított közösségi szokásokat megfelelően alkalmazza, szükség szerint társait is figyelmezteti (tolerancia, együttműködés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymás segítése).

- *Nagy csoport*

Összpontosítás, erőfeszítés képessége kialakul, törekszik a jó megoldásokra, belső igényévé válik. Konfliktushelyzetét önállóan megoldja, társait is figyelmezteti.

- **Értékek és normák**

Törekszünk arra, hogy a gyermekek képessé váljanak megtalálni helyüket a közösségben, igényükké váljék a csoporttal való együttműködés. Értékké váljon számukra az egymásra figyelés, együttérzés, alkalmazkodás, különbözőség elfogadása, tisztelete. Fontos, hogy a gyermek megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja. Biztosítjuk az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálását. A természeti és társadalmi környezetünk megismerésénél olyan feltételeket teremtünk, melyben alkalom nyílik az egymáshoz való viszonyításra.

- **Közösségi nevelés**

A gyermek közösségbe, társadalomba való beilleszkedés folyamatának elősegítése, melynek során a gyermek megtanulja megismerni önmagát, társakhoz való viszonyát és elsajátítsa az együttélés szabályait. Megtanulja az önérvényesítést és az egymáshoz való alkalmazkodás képességét.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél sérülésük arányában fejlődik alkalmazkodó készségük, akarataijuk, önállóságra törekvésük, együttműködésük. Figyelünk arra, hogy lehetőséget kapjanak, saját korosztályukban különösebb nehézségek nélkül együtt játszhatnak, tanuljanak, fejlődjenek.

Anyanyelvi nevelés, kommunikáció megvalósítása az érzelmi, erkölcsi közösségi nevelésben:

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír. Fejlesztésének -a helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - kiemelkedő szerepe van egész nevelő tevékenységünkben. Különös figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermek megismerje, megszeresse anyanyelvét. Ezért az adódó lehetőségeket kihasználjuk a gyermek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére természetes helyzeteket teremtünk.

Az óvodapedagógus, és az óvoda alkalmazottainak kommunikációja, bánásmódja, és viselkedése modellértékű a gyermeki magatartás alakulása szempontjából.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja és irányítja a gyermek testi – lelki szükségleteinek kielégülését az érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtésével.
- Tudatosan alkalmazza a közösségformálást az életkornak megfelelően kiválasztott módszerekkel és eszközökkel.
- Hangsúlyt fektet a gyermekek személyiségfejlődésében a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Lehetőséget teremt a gyermeki önkifejezésre, önmegvalósításra.
- Alkalmazza a szeretet megnyilvánulásának eszközeit: simogatás, mosoly, tekintet, ölelés.
- Fejleszti az énkép, önismeret, önértékelés alakulását, a gyermek természetes megnyilvánulásaira adott differenciált, konkrét és pozitív megerősítéssel.
- A gyermek tevékenysége során elsajátított közösségi szokásokat következetesen betartatja és ellenőrzi.
- Biztosítja az esélyegyenlőséget.
- Biztosítja az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazását.
- Felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani vagy más szakembertől segítséget kérni.
- A csoport tagjait személyes példamutatással, beszélgetésekkel támogatja az elfogadó attitűd kialakításában.
- A helyes értékrend közvetítésével, a felnőtt példamutatással pozitív erkölcsi tapasztalat átadását biztosítja.
- *Az SNI gyermekek segítségével érezteti e gyermekek értékeit, fontosságukat.*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez.
- Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak, egymásra, kialakul bennük az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.
- Igényükké válik a helyes cselekvés, viselkedés szokásainak betartása.
- Képesek a társaikhoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, egymást elfogadni.
- Szívesen részt vesznek közös tevékenységekben, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Nevelési helyzetekben képesek az összpontosításra, erőfeszítésekre.
- A jó megoldásra törekvés, a feladattudat belső igényükké válik, kialakul értékrendjük a jól elvégzett „feladat” utáni elégedettség.
- Megfelelően képesek uralkodni érzelmeiken és indulataikon, konfliktushelyzetben kompromisszumra képesek.
- Figyelmesen és türelmesen meghallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Szeretik, és koruknak megfelelően védik a természetet és tiszteletben tartják az élővilágot.

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az **anyanyelvi nevelés** áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek. Anyanyelvi és kommunikációs fejlettsége meghatározza a gyermek iskolai teljesítményét és a kultúra elsajátításának képességét. Az óvoda szerepe kiemelt jelentőségű, hiszen a 3-6-7 éves kor a legintenzívebb időszaka a beszédfejlődésnek, mivel egybeesik az ugrásszerű pszichés és mentális fejlődéssel, ellensúlyozhatjuk az otthoni hátrányokat, játékos fejlesztésekre van lehetőségünk. Óvodánkban a vegyes életkorú csoportokban természetes helyzetekben a kommunikációs képességek fejlesztésére van lehetőségünk. A kicsiknek példa a nagyobbak beszéde, kérdezhetnek tőlük. A nagyok válaszaik közben gyakorolhatják szavakba önteni ismereteiket. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Az **értelmi nevelés** feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Az értelmi nevelés elsősorban a gyermek szabad játékában valósul meg, változatos tevékenységeken keresztül.

Célunk:

- A szocializáció folyamatában a kommunikáció, a beszéd a legfőbb eszköze legyen a gyermek önkifejezésének, gondolkodásának és környezetével való érintkezésének.
- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése, alapozása. Ennek érdekében építünk a gyermekek spontán szerzett tapasztalataira, ismereteire, egyénileg és közösen szerzett élményeikre. Ezek alkalmazására lehetőséget teremtünk.
- A családi nevelés kiegészítése.
- Az iskolai alkalmasság kialakulásának segítése.

- Az egyéni sajátosságokat figyelembe véve a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása egyéni foglalkoztatással, szükség esetén szakember bevonásával.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek szókincsét fokozatosan fejlesztjük, nyelvi kommunikációját igény szerint elindítjuk, beszédérthetőségét folyamatosan javítjuk.

Óvodapedagógus feladatai:

- Különböző problémahelyzetek biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás, az érzékelés, észlelés, és az emlékezet fejlődését.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, pozitív mintaként szolgáló cselekvések, kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Az egész nap során harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt.
- A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli (pl. dadogó vagy megkésett beszédfejlődésű gyermekkel szemben).
- A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésekre. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondandójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.
- Tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A gyerekek képességeinek megismerését, ismereteinek szintjének fejlődését folyamatos megfigyeléssel, elemzéssel követi nyomon, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Változatos élmények, tevékenységek biztosításával az életkori sajátosságok figyelembe vételével differenciál: egyéni fejlesztést, felzárkóztatást, tehetséggondozást végez.
- Anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek kommunikációjának fejlesztésével elősegíti a szókincs, nyelvi kifejezőkészség: beszédértés, beszédészlelés, beszédritmus, helyes artikuláció, illem, figyelem, emlékezet fejlődését.
- Kiemelt feladata a könyvek, versek, mesék megszerettetése.
- Kapcsolata a gyermekekkel együttműködő, türelmes, figyelő, közvetlen, beszédre ösztönző.
- Beszéde érthető, kifejező, artikulált, nyelvtanilag helyesen megformált.
- Késztesse a gyermekeket kívánságaik, érzelmeik, szükségleteik, gondolataik szóbeli kifejezésére.
- Anyanyelvi játékokat szervez életkori sajátosságaikat figyelembe véve, a mindennapokba beépítve. (Pl.: Légzéstechnikai, fúvási gyakorlatok, ajak- és nyelvgyakorlatok, hangutánzás, hangfelismerés, akusztikus differenciálás, ritmusfejlesztés, hallási figyelem és emlékezet fejlesztése, ellentéppárok és szinonimagyűjtés, kitalált mese folytatása, hangsorok analízise, szótagolás, barkochba, gesztus és mimikai játékok, stb.)

A csoportszobákban mesesarkot alakítunk ki, amely a személyes perceknek, napi meséléseknek, drámajátékoknak a színtere. A valóságos kommunikációs helyzetek- beszélgetés, kérdezés, spontán közlés- elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. Az igényesen kiválasztott mese, főleg a népmese, vers és mondókaanyag kiemelt szerepű az anyanyelvi nevelés szempontjából.

Az anyanyelv fejlesztése alapvető feladat, a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs

kedvének fenntartására és ösztönzésére szükséges figyelmet fordítanunk. A családi környezet, az óvónő, a felnőttek, a gyermektársak, az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja együttesen hatnak a gyermek beszédfejlődésére. Az óvodában fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok, a változatos kommunikációs helyzetek.

Rendszeresen felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a közös beszélgetéseknek, az e közben végzett közös tevékenységeknek, milyen nagy szerepe van a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében, és a gyermek értelmi, érzelmi fejlődésében.

Az anyanyelvi nevelés **komplex** módon van jelen nevelésünk egészében:

- Gondozás közben a gyermekek megfogalmazzák szükségleteiket; megértik a hozzájuk intézett közléseket, kéréseket; a személyes segítségnyújtás közben kialakuló spontán beszélgetések elmélyítik az érzelmi kapcsolatot.
- Munkajellegű tevékenységek során megnevezzük az eszközöket, összehangoljuk a munkafolyamatokat, megbeszéljük a munkamegosztást, megfogalmazzuk a szabályokat, ezekkel a nyelvhasználat területeit bővítjük, kialakul bennük a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködés.
- A közös játék során kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, a szerepvállalás során gyakorolják az odaillő hanglejtést, mimikát. Párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést. Megtanulnak viselkedésükben, beszédükben alkalmazkodni egymáshoz.
- A környezet megismerése közben megismerik a tárgyak, jelenségek, személyek nevét, milyenségét, a történések, cselekvések idejét, ezek egymáshoz való viszonyulásának kifejezéseit, a szófajták olyan elemeit, amelyek elengedhetetlenek az egyre kifejezőbbé váló szövegalkotásukhoz. Probléma szituációk teremtésével a beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük. Tapasztalatszerzés közben kérdések és válaszok fogalmazódnak meg bennük.
- A matematikai játékok által sok beszédre készítető cselekvés, mozgás, változás éri a gyerekeket. Ezek közben gyakorolják a névutók használatát, a téri irányok elnevezését. Képesek lesznek ítéletalkotásra, és megismerik a relációk mennyiségi és térbeli kiterjedését.
- Az ábrázoló tevékenységek közben megtanulják az eszközök, anyagok, munkafogások elnevezését. Barkácsolás, gyurmázás során megtapasztalják a térbeli arányokat, irányokat és viszonyokat. Fejleszti a képzeletet, az emlékezetet a mesetémák lerajzolása. A vizuális és verbális összhangot mélyítjük, amikor azt kérjük, hogy meséljenek az elkészült képükről.
- A zenei nevelés remek alkalmat teremt arra, hogy érvényesítsük az ének, a zene, a szöveg, a mozgás komplex esztétikai és érzelmi hatását. Mindemellett gyakorolják a hangképzést, a tiszta ejtést, a hangsúlyt, a hangerőt, a hanglejtés dallamát, a szabályos lüktető ritmust, a tempót, a tempóváltást. A zenei fogalompárok megértése bővíti szókincsüket.
- Mozgásos tevékenységeken a beszédértés nagy szerepet kap abban, hogy a gyermek eltudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. A gyerekek szókincse cselekvéses úton gazdagodik. Mozgásfejlesztő munkánk része a beszédszervek ügyesítése is.
- A verseken, meséken keresztül sajátítják el a nyelvtanilag helyes beszédet, a helyes hanglejtést, a tiszta beszédhallást, a kifejező előadásmódot. Sok új fogalommal ismerkednek meg.
- A dramatizálás és bábjáték során gyakorolja, hogyan tud bánni a hangjával, gyakorolja a mondatszerkesztést, a párbeszédes formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. A bábjáték segítségével a hallgatag gyermek is megszólal.

- Ünnepinkhez kapcsolódó hagyományok, irodalmi anyagok bővítik a szókincset.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Meséket, verseket, mondókákat képes emlékezetből felidézni.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- Szókincse korának megfelelő.
- Nyugodtan, figyelmesen tudja meghallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesz részt, többnyire kivárja a másik megnyilatkoztatását. Saját kérdését, válaszát, kiegészítő gondolatait ahhoz igazítja.
- Helyesen használja a névutókat, az igemódokat, a jövő idejű igeidőt, és a névmásokat.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- A közölt információt megérti.
- Bátran és szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel, bátran kérdez.
- Tud szemkontaktus teremteni és tartani.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Tud történetet kitalálni és elmondani azt.
- Várja és igényli a mesehallgatást.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

3.4 Óvoda és a család kapcsolatának alakítása

Az óvodai nevelés kiegészítője a családi nevelésnek, amely elsődleges színtere a gyermek nevelésének. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül. Nevelési problémák esetén közös – otthon és az óvodában alkalmazott – módszert keresünk, segítünk, tanácsot adunk, mindig kikérjük a szülő véleményét is. A kapcsolatok kialakításában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A szülő joga, hogy a pedagógiai programról, házirendről megfelelő tájékoztatást kapjon. Köteles az óvodai házirendet betartani, mert az minden gyermek zavartalan óvodai életének biztosítója. Segítenie kell gyermekének óvodai közösségbe való beilleszkedését és az ottani élet magatartási szabályainak elsajátítását. Véleményünket meghallgatva dönt a gyereket érintő kérdésekben. A szülő és az óvoda közösen biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését, melyben a legfontosabb gyermeki jog, hogy az óvodában és a családban biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjen, óvodai és családi életrendjét életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki. A gyermek személyiségét, emberi méltóságát tiszteletben kell tartani és védelmet nyújtani a lelki és fizikai bántalmazással szemben.

Az eredményes együttműködés feltételei

A családokkal történő bizalmi kapcsolat kiépítése és fenntartása, melyet úgy érünk el ha:

- nyílt és őszinte a kommunikáció
- nevelőpartnernek tekintjük a szülőt
- a gyermekük fejlődésével kapcsolatos információkat korrekt módon, folyamatosan közöljük
- megtapasztalja, hogy gyermekét szereti az óvónő, a dajka és minden dolgozó, vagyis gyermeke érzelmileg biztonságos környezetben nevelődik
- megtapasztalja a szülő, hogy számítunk a véleményére, tiszteletben tartjuk nevelési elveit, világnézetét
- igényeiket, elégedettségeiket illetve elégedetlenségeiket rendszeresen megkérdezzük és lehetőségeinkhez mérten figyelembe vesszük azokat
- a szülők által jelzett elégedetlenségeket velük egyeztetve vagy őket tájékoztatva orvosoljuk
- munkánkkal, szakmai felkészültségünkkel, megfelelő magatartási kultúránkkal a gyermekük fejlődését, jólétét szolgáljuk

A kapcsolattartás színterei:

- szülői értekezlet
- egyéni beszélgetések, fogadóórák
- családlátogatás
- nyílt napok, csoport- délutánok - vendégvárással egybekötött együttlét
- közös programok: kulturális rendezvények, kirándulások, táncház szervezése
- délelőtti, délutáni találkozások
- szülői elégedettségmérések

A szülőket a Szülői Szervezet képviseli, munkáját a saját SZMSZ-e szerint végzi.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Együttműködési forma	Gy	Sz	P	Gyakoriság	Tartalmi lehetőségek
Napi találkozások		X	X	Naponta többször találkoznak a családtagok és az óvodában dolgozó felnőttek	Nyugodt beszélgetésre a délután a legalkalmasabb - a gyermekek között - a csoportszobában, vagy az udvaron.
Szülői értekezlet		X	X	Évente 3-4 alkalom • a felvételt nyert gyerekek szülei részére tájékoztató • szeptemberben a nevelési év feladatainak megbeszélése	Az óvoda szokás és szabályrendszerének bemutatása, az adott nevelési téma megvitatása, szakemberek meghívása

				<ul style="list-style-type: none"> • januárban aktuális feladatok, a tanköteles gyermekek iskolakezdése • májusban: nevelési év értékelése 	
Fogadóóra				Előzetes időpont-egyeztetés után, igény szerint	Személyes beszélgetés a gyermek fejlődéséről
Faliújság		X	X	Minden nap	Tájékoztatást ad az aktuális eseményekről.
Családlátogatás	X	X	X	Évente 1 alkalommal az új gyermekeknél, ill. probléma esetén szükség szerint	Az óvodapedagógus a család szokásait figyelembe véve valósítja meg
Befogadás	X	X	X	Felvételtől függően	Előzetes nyílt napok
Nyílt napok	X	X	X	Évente 3-4 nap	Szülőkkel közös tevékenységek
Játszóház az óvodában	X	X	X	Havonta (<i>március, április, május</i>)	A leendő óvodások és szüleik ismerkednek az óvodával.
Közös rendezvények, ünnepek	X	X	X	Alkalomszerű	

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1 Az óvoda személyi feltételei

Óvodapedagógusok

Óvodapedagógusaink a gyermekek érdekét, a családok elvárásait szem előtt tartva, szeretetteljes, egységes nevelési elveket érvényesítenek. Töreksenek az élményszerű és örömteli együttlétek megteremtésére. Fokozottan figyelnek a tiszteletre, különbözőség elfogadására, a hitelességre és ezzel együtt az empátiás, toleráns modellértékű magatartásra. Tisztában vannak azzal, hogy kommunikációjuk, magatartásuk, bánásmódjuk, viselkedésük modell-értékű a gyermekek magatartásának alakulására. Emberi és szakmai tudásuk legjavát adják a gyermekek egyszeri és megismételhetetlen óvodai neveléséhez.

Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, az intézményt egy óvodavezető irányítja.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egészséges életmódra nevelés
- Anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Nevelő-fejlesztő munkáját az Óvodai nevelés országos alapprogramjára, és az óvoda pedagógiai programjára alapozza, figyelembe véve annak elveit, célrendszerét.
- A célokat korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazásával éri el.
- Pedagógiai munkájában innovatív, szaktudományos ismereteiből az óvodai tevékenységi területek figyelembevételével válogat, és ezt szervesen építi be a tanulási, képességfejlesztési folyamatba.
- Tudatosan figyel a gyermekcsoport és az egyes gyermek motiváltságára. Kihhasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
- Jól ismeri a tevékenységi formák fejlettségi mutatóit, az elérni kívánt szintet, mely az óvodáskor végére jellemzi a gyermekeket.
- A gyermek egyéni képességének fejlettségét figyelembevéve alkalmazza az egyéni fejlődést segítő differenciálást.
- Óvodásai esetében felismeri a különleges bánásmód szükségességét. Számukra hosszabb távú fejlesztési tervet dolgoz ki kollégáival, a szülőkkel és szükség esetén megfelelő szakemberrel együttműködve. A tehetség gondozás, felzárkóztatás feladatait egyaránt fontosnak tartja. Saját képességeinek ismeretében önállóan vagy segítséget kérve törekszik az egyéni bánásmód megvalósítására.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követését dokumentálja.
- Értékelése objektív, érthető, következetes. Az értékelés területeiről, szempontjairól és időszakos eredményeiről a szülőket tájékoztatja.
- A pozitívumokra épülő, differenciált, fejlesztő értékelést részesíti előnyben. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítja.
- Intézménye szakmai munkaközösségének aktív tagja.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Szakmai munkájában felhasználja az óvodapedagógia területén elérhető digitális segédanyagokat, eszközöket, módszertani útmutatókat.

Az óvodapedagógusok munkáját közvetlenül segítők

Dajkák és pedagógiai asszisztensek

Az óvodapedagógussal szorosan együttműködve, az óvónők irányítása mellett, a gyermekek napirendjéhez igazítva végzik tevékenységüket. A nevelést tudatosan segítik, mert ismerik a nevelés célját, feladatát, módszereit. A nevelő munkában társ és segítő, az óvodapedagógussal összehangolt munkájuk döntően hozzájárul az eredményes óvodai neveléshez. Fontos a nevelési év indítása előtti és év közbeni folyamatos munkatársi megbeszélés.

A gyermekek gondozási, nevelési igényei, képességei eltérőek, ezért az általuk tanultak és az óvodapedagógus útmutatásai alapján a gyakorlatban jól érvényesítik az egyéni bánásmód elvét.

A nevelés eredményességéhez hozzájárul, hogy kommunikációjuk, viselkedésük modell értékű minta az óvodás gyermek számára.

<u>Alkalmazottak</u>	<u>Létszám /fő</u>
Óvodapedagógus	20
Dajka	10
Pedagógiai asszisztens	3
Óvodatitkár	1
Pedagógusok képzettség és szakképzettség szerint	
Felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus	19
Középfokúfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus	1
Szakvizsgával rendelkezők	
• óvodai szakértő	1
• köznevelési szakértő	1
• nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus	1
• egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztőpedagógusa	1

4.2 Az óvoda tárgyi feltételei

Óvodáink rendelkeznek pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvodák épülete, udvara és annak berendezési tárgyai lehetővé teszik a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését.

Az **öltözőkben** elegendő tér áll rendelkezésre az öltözködésre, minden gyermeknek van tároló helye, zsákja.

A csoportszobák belső terének kialakításánál a különféle tevékenységek színhelyeit biztosítjuk, a játszóhelyek kialakítása a bútorok mozgásával változtatható.

A helyiségekben olyan élettér létrehozására törekszünk, amely derűs, biztonságos, esztétikus környezetet biztosít gyermekeink számára.

Egyéni fejlesztőszoba, logopédiai szoba ad lehetőséget a gyermekek felzárkóztatására, tehetséggondozására.

Az óvoda székhelyén **orvosi szoba** is rendelkezésre áll, a napközben megbetegedett gyermekek elkülönítésére.

Tornaszoba és a tornaszertár eszközeivel biztosítjuk a gyermekek egészséges mozgáskultúrájának kialakulását.

A **nevelői szoba** lehetőséget biztosít óvodapedagógusainknak a napi felkészülésre.

Egyéb helységeink: **konyha, felnőtt öltöző, raktárak** biztosítják az óvoda dolgozóinak megfelelő munkakörnyezetet.

Az **óvodaudvar** kialakításánál az udvari tevékenységek személyiségfejlesztő szerepét érvényesítettük.

A gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét az életkori igényeknek és testméreteiknek megfelelő **eszközök** biztosítják.

Az **árnyékos, illetve napos helyek** kialakításával lehetőséget teremtünk a nyugodt, csöndes játékra, illetve az örömteli mozgásra.

4.3 Befogadás

Az óvodáskorú gyermek életében, tevékenységeiben uralkodó szerepet kapnak az érzelmek. A megismerési funkciók közül előtérbe kerül a színes, szárnyaló, csapongó képzelet. Felfokozott mozgásigény jellemzi. Fő tevékenységi forma az óvodáskor egészében a játék, de már megjelennek a tanulás elemei is. Az óvoda új életformát, új követeléseket és fejlődési lehetőségeket jelent a gyerekek számára.

Befogadás az első interakciós térből, a családból

- Nyílt napon, illetve beiratkozáskor a gyerekekkel, szülőkkel megismertetjük az óvodát.
- Az óvodába felvett minden egyes gyermekkel és szülőjével való ismerkedés az első lépés a gyermekek nevelésében. A csoport mindkét óvónője felvétel után meglátogatja otthonában a gyereket. Az óvónők számára is komoly szerepe van a családlátogatásnak, hiszen ekkor természetes körülmények között figyelhetik meg a gyerek otthoni megnyilvánulásait, ami hozzásegítheti őket a később alkalmazható megfelelő bánásmód kialakításához.
- Az új gyermekek szüleit külön szülői értekezleten tájékoztatjuk

Befogadás az első intézményes nevelésből, a bölcsődéből

- Meglátogatjuk a gyermekeket családjukban, bölcsődei csoportjukban.
- Részt veszünk a bölcsődei szülői értekezleteken.
- Kezdeményezzük a két intézmény egymással szembeni elvárásainak megismerését, közelítését.

Feladatunk a gyermek óvodába fogadása esetén

- Nyitott az óvoda, így lehetőség van arra, hogy a szülő bepillantást nyerjen az óvodai életbe.
- A kisgyereket óvodába érkezése előtt meglátogatjuk a saját otthonában.
- Kellő empátiával kezeljük az óvodába fogadást
- A dajkával egyeztetjük nevelési módszereinket
- Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét
- A folyamatos befogadás lehetőségével élünk
- Megtervezzük a folyamatos befogadás ütemezését
- Elegendő időt és élményt adunk a gyerek számára.
- Kiemelten érvényesítjük az egyéni sajátosságok figyelembevételének elvét

- A szülőt segítjük, amennyiben úgy tapasztaljuk, hogy számára ez a feladat nehézséget okoz.

4.4 A csoportok szervezése

Vegyes csoport

Programunk megvalósításához legmegfelelőbb a vegyes életkorú csoportok szervezése:

- életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel
- a kicsik beilleszkedése hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést
- a csoportban már meglévő szokásrendszer, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejlesztően hat rájuk
- a testvérek, barátok, ismerősök egy csoportba kerülnek
- megteremtődnek az utánzás, a modellkövetés feltételei a gyermekek között
- eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése
- fokozódik a gyermekek empátiás képessége, természetesen fogadják be a másságot
- a vegyes csoportokban a gyermekeket ért hatások megsokszorozódnak, ez azért fontos, mert a gyermek attól függően fejlődik, mennyi ingert nyújt neki a környezet, mennyire tanítja, mennyire sűrű és eleven interakciós helyzetekben tartja, amelyekben megfigyelhet, utánozhat, illetve mennyi alkalmat ad neki a gyakorlásra, próbálkozásra
- a gyermekek nevelését 3-4 éven át ugyanaz a két óvónő látja el, mely nagyban növeli a gyermek biztonságérzetét
- a szülő kérését figyelembe vesszük, amennyiben az a gyermek és gyermekcsoport érdekeit szolgálja
- differenciált nevelésre nagyobb lehetőség adódik

A vegyes életkorú csoport irányításához fokozott empátiás képességekkel kell rendelkezünk, hisz egyszerre kell a három – hét éves gyermek érzelmvilágába beleélni magunkat.

A csoportok szervezésénél figyelembe vesszük az alábbi szempontokat:

- megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyermekek száma
- a csoportba kerülő gyermekek várhatóan találjanak játszótársat, partnert
- a nemek aránya tegye lehetővé a társas kapcsolatok alakulását
- nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyenletesen legyenek a csoportokba helyezve.

4.5 Az óvodai élet megszervezése

Hetirend, napirend

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását.

- Valljuk, hogy a jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely fontos a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez. A napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint a helyi szokásokhoz, igényekhez. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- A napirend rugalmassága lehetővé teszi, hogy a gyerekek a tevékenységeket egyéni tempó, igény és teljesítőképesség szerint végezzék.
- A tízórait és az uzsonnát folyamatosan, önkiszolgálással oldjuk meg.
- A csoportszobák berendezése, biztosítja az elkülönülést a játék és egyéb tevékenységek során, hogy a többféle tevékenységet végzők ne zavarják egymást.
- Meghatároztuk az étkezések kezdetét, a délutáni felkelés idejét. Pihenésre a gyermekeknek szükségük van, megnyugtató mesére, altatódalra pihenhetnek, aludhatnak.

Napirend

Időtartam	Tevékenység	
6³⁰-10³⁰	Érkezés az óvodába	J
	Játék csoportszobában vagy a szabadban	Á
	• Testápolás	T
	• Tízórai	É
	• Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos vagy csoportos tevékenységek	K
10³⁰-11⁵⁰	• párhuzamosan szervezett tevékenységek	
	• Mindennapos mozgás	
	Játék a szabadban	J
	• Séta, kirándulás	Á
11⁵⁰-15⁰⁰	• Énekes játékok	T
	• Mozgás, mozgásos játékok	É
	• Ebéd	
	• Testápolás	K

	<ul style="list-style-type: none"> • Pihenés, alvás 	
15 ⁰⁰ -17 ³⁰	<p>Játék a csoportszobában vagy a szabadban</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teremrendezés • Tisztálkodás • Uzsonna • Szabadon választható játéktevékenységek (lehetőség szerint a szabadban) 	<p>J Á T É K</p>

Hetirend (minta)

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba integrált tanulás	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</p>	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Rajz, mintázás, kézimunka</p>	<p>Verselés, mesélés</p>	<p>Verselés, mesélés</p> <p>A külső világ tevékeny megismerése</p>	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Mozgás, mozgásos játékok</p>
Délutáni játékba integrált tanulás	<p>Szabadon választható játéktevékenységek</p> <p>Fejlesztő foglalkozások</p>				

A hetirendben a tevékenységek visszatérő rendszeressége, rugalmassága biztosítja gyermekek egészséges fejlődését, fejlesztését. A hetirend a napirendhez hasonlóan folyamatos, lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend összeállításánál figyelni kell a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységeket, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósuljanak meg. A komplexitás lehetőségeit kihasználva, az adott témát több oldalról megközelítjük egy-egy héten belül.

5. Az óvodai nevelés dokumentálása

5.1 A gyerekek fejlődésének nyomonkövetése, elemzése

- **A fejlődési napló**

Ehhez a dokumentációhoz kapcsoljuk a szülő által kitöltött anamnézist és a gyermek minden olyan vizsgálati anyagát, eredményét, amely meghatározza, differenciálja az egyéni fejlesztést. A fejlődési napló alkalmas a fejlődési folyamat követésére, a lemaradások, eredmények, egyénnek szóló feladatok meghatározására. A mérés módszere a gyermek tevékenységének megfigyelése, elemzése, vezetése rendszeres, folyamatos. A gyermek fejlődését az ismételt megfigyelések során az életkori jellemzőkhöz és önmagához viszonyított fejlődésében követjük nyomon. Az információk birtokában jelölhetjük meg a fejlesztendő területeket, illetve a területek fejlesztését elősegítő tevékenységeket, játékokat és nevelési módszereket. Az egyéni fejlesztési tervek a pedagógiai programra épülnek, illetve az óvodapedagógus egyéni módszertani kultúrájára, kreativitására. Ha a fejlesztés meghaladja a kompetenciánkat, akkor szakember segítségét kérjük.

5.2. Az óvodapedagógusokkal szemben támasztott elvárás:

- Ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó tervezési dokumentumokat, átlátja ezeknek a gyermeki tevékenységszervezés tartalmi szabályozásában betöltött szerepét.
- Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását.
- Ismeri a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodó pedagógiai-pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontokat
- Képes az Óvodai nevelés országos alapprogramjának fejlesztési területei nevelési céljainak érvényesítésére
- A tervezés során rendszerszemléletű megközelítésre képes. Az óvoda pedagógiai programja, a gyermeki személyiség fejlesztésére vonatkozó célkitűzések, a gyermekek életkora, a rendelkezésre álló eszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére (nevelési terv, éves ütemterv, tematikus terv).
- Képes a gyermekei tevékenységek során felhasználható eszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani
- A pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra képes
- Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást
- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és figyelembe veszi az adott gyermekcsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociokulturális sajátosságok)

Óvodai csoportnapló

Az óvodapedagógusok a módszertani szabadság lehetőségével a tudatos, tervszerű nevelőmunka érdekében a tevékenységek elsődleges megtervezését az éves tevékenységi tervvel kezdik, ezt a csoportnaplóban rögzítik. A tervidőszakok során a tervezet módosítható az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével.

Szakmai felkészültséget és jó együttműködő képességet igényel az együtt dolgozó óvodapedagógusoktól a közös tervezés.

A szakmai munkaközösséggel együttműködve az éves tervezés ütemezésénél az óvodai programokat is figyelmebe vesszük. Pl. jeles napok az óvodában, környezetvédelmi programok, projektek, játéknapok.

6. Az óvodai élet tevékenységformái

6.1. Játék

A játék az óvodás gyermek legfőbb tevékenységi formája, a személyiségfejlődés legfontosabb színtere. Játék közben ismerkedik a világgal, tapasztalatokat szerez, reagál az őt körülvevő környezet eseményeire. A játék összeköttetést jelent élő és élettelen környezettel, amely ismeretszerzés is a gyermekek számára. A kisgyermekek játéka örömforrás, készségek, szabályok gyakorlása, de alkalmas különféle indulatok levezetésére, feszültségcsökkentésre is. Nincs a gyerekeknek olyan élménye, akár negatív vagy pozitív, amely ne válhatná bármikor egy játék kiindulópontjává. A játék fontossága ismert a gyermek személyiségformálódása, képességei, érzelmi, értelmi fejlődése céljából, ezért mi felnőttek, szülők sokat segíthetünk gazdagításában. A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység. Az óvodás korú gyermek játéka az a szabadon választott belülről indított és vezérelt, örömszerző tevékenysége, amely a legkedvezőbbben szolgálja a személyiségfejlesztés lehetőségét, egyben a tanulás színtere, eszköze. A játékokban fejlődik a gyermek értelmi, mozgásos, kommunikációs képessége, érzelmi akarati tulajdonságai, szociális magatartása. A gyermek első játszótársa a szülő, az óvodában az óvodapedagógus.

Célunk:

Olyan ingergazdag óvodai környezet megteremtése, amelyben lehetőség nyílik

- az óvodás korú gyermekek fejlődését elősegítő, az életkornak megfelelő sokféle játéktevékenység biztosítására.
- a gyermeki vágyak, egyéni elképzelések, szükségletek kibontakoztatása pozitív élmények megélésével.
- a játék gazdagítása a gyermek személyiségformálása, képességei, érzelmi, értelmi fejlődése érdekében.
- a játék közben szerzett tapasztalatok által pozitív sikerélmény átélése, mely befolyásolja a gyermekek viszonyát a megismeréshez, kiküszöböli a kudarcot, ami a tanuláshoz, iskolához való viszony alakítása szempontjából rendkívül fontos.
- a játék feltételeinek megteremtése az óvodában: megfelelő csoportlétkört, helyet, eszközöket, időt és élményeket.
- a viselkedés kultúra fejlődése, a szociális magatartás, mozgáskultúra alakulása.
- az önállóság, aktivitás elősegítése.
- a kisgyermek szabad képzettársításának elősegítése, kreativitásának erősítése és fejlesztése.

Jót játszani csak kreatív, alkotó, biztonságérzetet adó, **derűs, szeretetteljes légkörben lehet**, amelyben a gyerekek érzik, hogy óvják, elfogadják őket, ahol szabadon dönthetnek, milyen játékot válasszanak, kivel játszanak, hol játszanak, milyen eszközzel és mennyi ideig játszzák. A

nyugalmatlan, oldott légkör elengedhetetlen pillére a megfelelően kialakított szabály – és szokásrendszer. Az óvodapedagógus a dajka, esetenként a pedagógiai asszisztens bevonásával teremtsen meg mindezekhez a megfelelő feltételeket. A csoportban állandó és ideiglenes **játszóhelyek**, kuckók kialakítására törekszünk annak érdekében, hogy minden gyermek igényeinek megfelelően játszhaszon gyakorló –, szerep –, konstrukciós, építő –, szabályjátékot, barkácsolhasson, bábozhasson, ha akar. A kisebbek, illetve azok, akik még nem képesek rá, az óvodapedagógus segítségével alakítják ki a játékukhoz szükséges helyet.

Az udvar nagyobb játékhelyet biztosít, lehetőség nyílik a nagymozgásos tevékenységek ösztönzésére, spontán a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenység, ügyességi játékok (spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenység „Mozdulj, ügyesedj!”) szervezésére.

A játékhoz szükséges **időt**, a játék folyamatosságát elsősorban a folyamatos napirend és az óvodapedagógus rugalmas szervezése teremti meg. Az óvodába érkezéstől kezdve folyamatosan lehetőség nyílik a játéokra.

A játékhoz olyan **eszközöket** biztosítunk, amelyek esztétikusak, biztonságosak, alakíthatóak, segíti a gyermekek sokoldalú fejlődését, probléma megoldásra serkentenek. A játékok, játékeszközök megfelelően elhelyezve az életkori sajátosságoknak megfelelő összeállításban – különböző fejlesztőjátékok, egyéni ötletet segítő eszközök, természetes anyagok, saját maguk által készített játékok – kerülnek a csoportszobába, az udvarra. Fontosnak tartjuk, hogy könnyen elérhetőek és elrakhatóak legyenek. Figyelemmel kísérjük a játékok állapotát az elhasználódott, balesetveszélyes játékokat kicseréljük.

Kitűnő lehetőség nyílik arra, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, a gyengébb képességű, gátlásos gyerekek a játékokban legyőzzék félelmeiket, és képességeiknek megfelelő játékfeladatok megoldásával minden esetben sikerélményhez jussanak.

A kommunikáció és a játék

A játék számos lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvodapedagógus beszéde, viselkedése, beszéd közbeni magatartása mindvégig minta lesz számára. A család mellett ő fejleszti leghatékonyabban a gyermekek beszéd- és kommunikációs képességét. Mintát ad a megfelelő kommunikációhoz, ahhoz, hogy a gyermekek bátran megnyilvánuljanak, elmondják örömeiket, bánatukat, meséljenek, szívesen beszélgessenek egymással. Az általa kezdeményezett és irányított játékkal teret biztosít az anyanyelvi nevelés lehetőségeinek, a beszédkészség, a kommunikáció nyelvi fordulatainak fejlesztéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a szabad játékhoz szükséges feltételeket: élményt, nyugodt légkört, helyet, elegendő időt és megfelelő eszközöket csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- A szabad játék folyamatosságának megteremtéséhez figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit.
- A játéksituációtól függően aktív vagy passzív résztvevője a játéknak. Modell, segítő, bevonható, támogatja a gyermekek alakuló kapcsolatait.
- Tudatos jelenléte biztosítja az elmélyült, élményszerű játék kibontakoztatását, partner szerepet tölt be, együttműködik és segít a játéktevékenység közben.
- Az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakításával a gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli.

- Tapasztalatszerzés, élménynyújtás lehetőségét biztosítja a 3-6-7 éves gyermekek tevékenységeihez, játékfajták témájának és tartalmának, minőségének fejlesztéséhez.
- Tudatosítja a szülőknél, hogy az óvodáskorú gyermek legfontosabb tevékenysége a játék.
- A gyermekek megismerésével támogatja a szociometriai felmérés eredményeit, felhasználva a társas kapcsolatok, barátságok erősödését.
- A játék során szerzett tapasztalataira alapozva tervezi további fejlesztő munkáját.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki, fejleszti a gyermekek anyanyelvi kommunikációs készségét.
- Képes pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden gyermekhez, meglátni bennük az értékeket.

A játék várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek játéka elmélyült, kitartó, képesek több napon keresztül egy játéktémában együttesen részt venni.
- A környezetükben megfigyelt, tapasztalt jelenségeket képesek feldolgozni, önállóan kezdeményeznek, elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat játékuk során és egymáshoz is tudnak alkalmazkodni.
- Életkoruknak megfelelő játéktípusok kötik le, építményeket hoznak létre, amelyek a szerepjátékhoz, és konstruáláshoz kapcsolódnak.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják őket.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, és bábokkal is el tudják játszani.
- Élvezik a szabály-játékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvodában megismert közösségi szabályok, képesek problémahelyzeteket megoldani, képesek kompromisszumokra.

6.2 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzós, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A játékba integrált tanulási folyamatban a belső motiváció és nem külső kényszer hatására vesznek részt a gyerekek egy sajátos megismerő folyamatban, kihasználva a tevékenységekben az önálló tapasztalatszerzés és gyakorlás lehetőségeit. Figyelünk azokra a gyerekekre is, akik önként nem kapcsolódtak be és tankötelesek. Számukra esetenként kötelezővé válhat a részvétel, hisz nem maradhatnak ki rendszeresen a szervezett tapasztalatszerzésből. A csoportokban a fejlesztés az egyéni fejlettségre épül, melyben fejlődésének mérését saját egyedi fejlődéséhez viszonyítjuk. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek.

Célunk:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

- A tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek előzetes tapasztalataira építve, az ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása, a gyermek képességeinek fejlesztése.
- Az óvodáskor végére a gyermek ismerje meg a környező világot.
- A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulást támogató környezet megteremtése.
- Kihhasználja a különböző tevékenységi formákban megvalósuló tanulási folyamatban a műveltségterületek közötti kapcsolódási lehetőségeket.
- Képes építeni a gyermekek előzetes tudására, tapasztalataira.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Fogalomhasználata pontos, a 3–7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű.
- Fejlesztzi a gyermek értelmi képességét, érzékelését, észlelését, emlékezetét, képzeletét, akaratlagos figyelmét, képi-, cselekvő szemléletes, problémamegoldó gondolkodása mellett, elemi fogalmi gondolkodását, kialakítja feladattudatát, erősíti kreativitását.
- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.
- Törekszik arra, hogy minél több lehetőséget biztosítson a gyerekeknek ismereteik változatos körülmények közötti alkalmazására, tapasztalatszerzésre.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal telt légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
- Felismeri a gyermekek tanulási-, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.
- Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönözi a gyermekeket a kívánt viselkedés elsajátítására.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, az önértékelésre.
- Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.

Tanulási formák:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás, viselkedéstanulás
- spontán, játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati probléma és feladatmegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon való tanulás.

6.3 Verselés, mesélés

Az irodalom szeretetének megalapozása az óvodában történik. Ennek a folyamatnak az elindítása a gyermek olvasóvá nevelését, érzelmi intelligenciájának fejlesztését segíti.

A verselés, mesélés az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének maradandó komplex élménykövetítése (esztétikai, erkölcsi, nyelvi szempontból). A gyermek mesehallgatás során feloldást kap félelmeire, szorongásaira, s egyben megoldásra talál. Az irodalmi nevelés megmutatja a mese és a vers varázsát, bővületét a szép beszédet úgy, hogy gyönyörködtet, érzelmeket vált ki, élményt biztosít és a gyermek verbális és nonverbális kifejezési módját fejleszti.

Célunk:

- A gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
- A gyermek nyugodt élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- Az irodalmi élményeken keresztül, a belső képvilág megformázása.
- Az anyanyelvi kompetenciák megalapozása.
- Szívesen hallgassanak verset, mesét, mondókát, váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává, ébressze fel a vágyat a könyv, színház, múzeum iránt.
- *A tehetséges gyermek inspirálása saját vers- és mesealkotásra.*

Az integrált gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztését a fogvatékosság típusa határozza meg, melynek függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a tevékenység területén:

- A kommunikáció szempontjából fontos a bábjáték, dramatizálás. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást, és a nyelvtanilag helyes beszédet.
- A mesékből, versekből megismert új fogalmak segítségével fejlődik a gyerekek nyelvi képessége, gyarapodik szókincsük.
- A kommunikáció elősegíti a gyermekek szabad önkifejezésének kibontakoztatását, gondolkodásának fejlődését.

Óvodapedagógus feladatai

- Rendelkezik az óvodai tevékenységek tartalmainak közvetítéséhez szükséges ismeretekkel, módszertani eljárásokkal.
- Ismeri a verselés, mesélés tevékenység sajátosságait, az élményszerű tevékenységszervezés eljárásait.
- Az irodalmi anyagokat igényesen állítja össze, felhasznál nyomtatott és nem nyomtatott, illetve digitális információforrásokat. Gyűjteménye nagyobb részét a magyar népmesék és népi mondókák adják.
- Alkalmazza a differenciálás elvét, figyelembe veszi az adott gyermekcsoport sajátosságait, a csoport összetételét, - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő módszereket választ.
- Megteremti a mese befogadásához szükséges nyugodt, meghitt óvodai légkört, a csoportban kialakított mesehívó szokásokkal (meseszőnyeg, mesepárna, csengő, furulya, gyertyagyújtás). Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- A napi tevékenységekbe tudatosan építi be a spontán helyzetekhez kötődő verselést, mondókázást a gyermekkel való érzelmi kapcsolat kiépítésére, személyiségük és kommunikációjuk fejlesztésre.
- A „könyves” környezettel hozzásegíti a gyermekeket az olvasási igény kialakulásához, esztétikai ízlésük formálódásához. Értékközvetítő tevékenysége tudatos a könyv iránti érdeklődés, a könyvvel való helyes bánásmód elsajátításban, a könyvvel való kapcsolat természetessé válásánál (pl: könyvtárlátogatás).
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal telt légkört alakít ki az önálló verselés és mesélés lehetőségét felkínálva, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- Tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját a csoportszobában kialakított dramatizálás és bábozás feltételeinek megteremtésével.
- Együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt a felkínált mesefeldolgozással, bábozással, dramatikus játékkal.
- Egyéni képességekhez viszonyítva folyamatosan értékeli a gyermekek önálló megnyilvánulását, törekszik a pozitív visszajelzésekre, mellyel elősegíti a gyermek fejlődését, egészséges énképének alakítását.
- Az óvoda gyermekek életkori sajátosságaira építve a kiválasztott mesét több napon keresztül meséli a gyerekeknek, akik megismert mesét játékukban megjeleníthetik bábjátékként, dramatizálás formájában, illusztrálják a mesét az ábrázolás eszközeivel, vagy önállóan elő is előadhatják
- Meseillusztrációkkal segíti érzelmi kötődésüket és fejleszti emlékezetüket
- A drámajátékot felhasználja a csoportjában felmerülő konfliktusok hatékony kezelésére, helyes magatartási szokások kialakításához, egyéni bánásmód megvalósításához. Pl. visszahúzó, nehezen megnyilatkozó gyermeknél, túlzott önértékeléssel bíró gyermeknél, testi érintést nem tűrő gyermeknél, integrálás segítésére.
- Együttműködik a szülőkkel, tájékoztatja őket az aktuális irodalmi művekről (pl. verses füzet)

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul a gyermekekben az irodalomhoz fűződő pozitív viszony. Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak, eljátsszák a mesék jeleneteit.
- A verseket, mondókákat szívesen ismételtetik, játékaikban alkalmazzák.
- A folytatásos mesék, történetek szálait össze tudják kötni.
- Várják, igénylik a mesehallgatást, képesek a belső képalkotásra.
- Egyéneként vállalkoznak a mesék, versek és a mondókák elmondására.
- Gondosan bánnak a könyvekkel.

6.4 Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

A zenei nevelés a legkomplexebb tevékenység, a zene hatása kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonyra teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. A gyermek a zene hatására érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válik. Kodály Zoltán zenepedagógiájának alapelveit követjük, melynek alap gondolata, hogy a zene, akár a nyelv, egyetemes kultúrkinés, amelyhez zenei anyanyelvünk: az énekes és a hangszeres népzene, a gyermekjátékok és népszokások megismerésén át vezet az út. A megismerés középpontjában az énekes gyakorlat áll, melyhez szervesen kapcsolódik a zenehallgatás és a kreatív tulajdonságok kiművelése. Az éneklési készség alakulása óvodában a gyermek utánzási vágyán alapszik. Az óvónő gyakori énekléssel kelti fel a gyermekek érdeklődését, akik fogékonyságuk, kedvük szerint kapcsolódnak be az éneklésbe. Az IKT eszközök használatát az óvodai csoportban a gyermekek érdeklődése, kíváncsisága alapozza meg.

Célunk:

- Az éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése.
- Megismertetni és megszerettetni a gyermekkel az értékes muzsikát, a jó előadást, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- Gyermekdalok éneklése közben fejlődjön hallása, éneklési készsége, tanuljon meg tisztán énekelni, alakuljon ki ritmusérzéke, harmonikus szép mozgása.
- A zene az önkifejezés eszközévé váljék azáltal, hogy ki tudja fejezni saját magát, érzéseit, jókedvét, szomorúságát, örömeit a dal, a zene, a hangok által.

Minden nemzet zenei nevelésének a saját néphagyományából kell kiindulnia, amely az óvodai nevelés komplex részeként beépíthető ünnepeinkbe, hétköznapijainkba. Óvodánk sajátossága a hagyományápolás, a népszokások megismerttetése. Ezek a tevékenységek, ünnepek a közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez tartozás érzését. A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik, követik az évszakok változását, a természet örök körforgását. Így alakultak ki a naptári évtől elválaszthatatlan ünnepek, a „Jeles napok” hagyományai óvodánkban.

Az óvodában először a népi játékok jelennek meg: ölbeli játékok, mondókák, énekes játékok. Az énekes játékok magukban hordozzák a tánc előkészítő szerepét, hiszen általuk tanulják meg a saját testüket irányítani, eligazodni a térben először egyedül, majd csoportosan illetve párban.

Mindig öröm a gyermek számára, ha zenére mozoghat. Minél több alkalma van erre, annál ügyesebb, magabiztosabb, kreatívabb lesz. A tánc bármikor megjelenhet:

- szabad játék közben,
- tervszerűen végzett énekes tevékenységek során (foglalkozás végén),
- néptánc foglalkozásokon
- táncmulatságokon (farsang)

Minden kínálkozó alkalmat kihasználunk az egyéni, illetve csoportos énekléshez. A zenei tevékenységek során gyakorolják a résztvevők az együttműködés különböző formáit. Megfelelő színteret ad a kulturális kompetenciák megalapozásához, ahol a hagyományos népi-és európai kultúrák tiszteletére nevelés is megvalósul.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek akusztikus nevelésében a hallási figyelem és észlelés fejlesztése, dalos játékokban fejleszti a koncentrációt, finomítja a gyerekek hallási érzékelését.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a tevékenység területén:

- A nyelvi képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal, a mozgással kapcsolatos szóképzés megismerésével.
- A mondókák, dalok ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését.
- A mondókák, dalok szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megérezteteti a nyelv kifejezőerejét, szépségét.
- Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését.
- A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókinés bővítésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Rendelkezik az óvodai ének-zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek tartalmainak közvetítéséhez szükséges ismeretekkel.
- Ismeri a tevékenységek szervezéséhez szükséges módszertani eljárásokat a tevékenységekben megvalósuló tanulás területén.
- Fokozatosan, folyamatosan a gyerekek egyéni adottságait és képességeit figyelembe véve végzi zenei nevelőmunkáját.
- A tevékenységhez a gyermekeknek a hét bármely napján lehetőségeket biztosít az énekes játékokra, zenehallgatásra, táncra, a gyermekek mozgásfejlesztésére.
- Az ének-zene anyagokat igényesen állítja össze, felhasznál nyomtatott és nem nyomtatott, illetve digitális információforrásokat.
- Alkalmazza a differenciálás elvét, figyelembe veszi az adott gyermekcsoport sajátosságait, a csoport összetételét, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő módszereket választ.
- Magatartási szokások kialakításával elősegíti a csoportban a közösségi szokások, társas kapcsolatok, az együttműködési képességek fejlesztését, a konfliktus megelőzését
- Törekszik az igényesen válogatott, a gyermekek részére összeállított éves anyag kiválasztásban az énekes népi játékok és a kortárművészeti alkotások megismertetésére.
- A dalanyagok, a játékok kiválasztásakor egyaránt szem előtt tartja a lassabban és a gyorsabban fejlődő gyermekek igényeit is. Kiemelten figyelemmel kíséri az egyes gyermekek zenei fejlődését.
- Megkülönböztetik környezetük hangjait, a zenei fogalom-párokat, amelyek jelzésére,

illetve megnevezésére képesek, érzékelik a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget.

- Felismernek dalokat kezdő vagy belső motívumról. Folyamatos visszajelzéseivel, értékeléseivel a gyerekek képességeinek, tudásának fejlődését segíti.
- Felkelti zenei érdeklődésüket népi mondókákkal, énekléssel, énekes játékokkal, amelyekkel a gyermekek szülőföldhöz való pozitív viszonyát erősíti.
- Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- A gyermekek hibáit, tévedéseit mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére és autonómiájuk kibontakoztatására törekszik a testi és motoros képességek fejlesztésénél az egyéni bánásmód megvalósításával.
- Megfelelően alkalmazza a nagymozgások, egyensúlyérzék, finommotorika, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését, a térérzék, a testséma, a test koordinációjának, személyi zónájának kialakításával, az oldaliság (lateralitás) fejlesztését, a dominancia erősítését.
- Játékba integrált tanulási formaként alkalmazza a zenei készségfejlesztéseket.
- A zenei készségek fejlesztésénél a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével, változatos tevékenységek biztosításával alkalmazza a ritmusérzék és a hallási figyelem fejlesztését.
- *Segíti a tehetséges gyermeket mozgásuk vagy éneklésük fejlődésében.*
- Az énekes játékokat jó időben az udvarra tervezi, amelyen minden gyermek részt vesz.
- A tevékenység során alkalmanként a témakörökhöz igazodva biztosítja az IKT (információs és kommunikációs technológia) eszközök – CD-lejátszó, számítógép - használatát.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élvezettel, a magyar beszéd ritmusának megfelelően mondanak mondókákat. Érzik és kifejezik egyenletes lüktetéssel a mondóka, dal ritmusát.
- A gyermekek szeretnek énekelni, mondókázni, körjátékot játszani a nap bármelyik szakaszában
- Vannak kedvenc énekeik, mondókáik, játékaik, táncaik.
- Tudnak élvezettel, irányítás nélkül, spontán játszani néhány dalos játékot.
- Képesek a dalok rövidebb-hosszabb egységeivel a dallambújtatásra.
- Visszaénekelnek dallamotívumokat, visszatapsolnak ritmusmotívumokat, érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- A tárgyak és környezet zöreijhangját meg tudják különböztetni
- Felismerik néhány hangszer hangját.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni, az éneklés a mindennapokban (születésnap, udvari játék, kirándulás, ünnepek alkalmával) megjelenik tevékenységükben.
- A zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatják az élő zenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadást, műzenei szemelvényeket, gépi zenét, más népek dalait.

6.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális tevékenység összetett, sokszínű komplex nevelési és művészeti terület. Beletartozik a rajzolás, mintázás, építés, festés, konstruálás, kézi munka, modellezés, kézművesség, az esztétikus környezetalkotás, a népművészeti elemekkel és műalkotásokkal való ismerkedés. A

tevékenység örömét tarjuk fontosnak, ezért a rajzolási igény kialakítására törekszünk. Számunkra fontos, hogy a gyermek önmaga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csak akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha ezt a gyermek igényli. Az átélt élmények és a természet látványának felelevenítésével felkeltjük a gyerekek tevékenységi vágyát. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, alkotókedvét nem szoríthatjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt a tevékenységben. A mikrocsoportos foglalkozások beépülnek a játékidőbe, gyakran ezekből alakulnak ki a több műveltségi területet is átfogó komplex tevékenységek. Minden csoportszobában szekrényt, polcot, vagy kis sarkot biztosítunk a barkácsoláshoz szükséges eszközökkel, anyagokkal, melyhez a gyermek bármikor hozzáférhet. Az IKT eszközök használatát az óvodai csoportban a gyermekek érdeklődése, kíváncsisága alapozza meg. A csoportszobákban illetve az öltözőkben lévő Mini- Galéria a gyermekek alkotásait mutatja be.

Célunk:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, igényességük alakítása.
- Az ábrázolás az önmegvalósítás, önkifejezés eszköze. A gyermekek ízlésének, látáskultúrájának, alkotó-befogadó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatása és esztétikai nevelése.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének
- A gyermekek tér- forma- színlátásának, szem-kéz koordinációjának, finommotorikájának, képi gondolkodásmódjának fejlesztése különböző eszközökkel, technikákkal.
- Örömmel végzett cselekvés és a szép iránti igény kialakítása.
- A gyerekek örömmel tevékenykedjenek és használják biztonsággal az eszközöket.
- Helyes ceruzafogás kialakítása.
- Tudják értékelni saját és társuk munkáját

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésénél a gyermek egyedi sajátosságához igazodó képesség-, és készségfejlesztő eszközök biztosítása szükséges. Minden segítséget kapjanak meg hátrányaik leküzdéséhez.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a tevékenység területén:

- Cselekvés és beszéd összekapcsolása: tevékenység közben a verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszédét fejlesztjük – megszólítás, kérdés, tudakozódás, szándéknyilvánítás, szükséges eszközök, anyagok megnevezése, különböző mondatfajták használata.
- Összekapcsoljuk a nevelés más területeivel: alkotás közben verselés, mondókázás, éneklés.
- Szókincsbővítés, beszédfejlesztés az elkészült alkotásokról véleménynyilvánítás, gondolataik megfogalmazása. A kiállított munkákról meséljenek szüleiknek.

Óvodapedagógus feladatai:

- Tudatos, tervszerű felkészülés a tevékenységhez

- Biztosítja a csoportban a tevékenység feltételeit az előzetes élmény, tapasztalatszerzési lehetőségek átgondolásával az egész nap folyamán.
- Törekszik a megfelelő szervezeti formák kialakítására, ahol a gyermekek szabadon alkothatnak, az alkotáshoz szükséges eszközöket önállóan vehetik elő és használhatják (jó megvilágítású külön hely, az eszközök, anyagok a gyermekeknek elérhető magasságban vannak).
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységet mikrocsoportos formában szervezi 6-8 gyermek részére. A tevékenység közben figyel az egyéni szükségletekre, képességhez igazodva alkalmazza a differenciált segítségnyújtást.
- Érzelmi biztonságot, és alkotó légkört teremt az alkotás örömeinek, szabadságának megőrzésével.
- Elősegíti a csoportban a közösségi szokások, társas kapcsolatok, az együttműködési képességek fejlesztését
- A tevékenység során alkalmanként a témakörökhöz igazodva biztosítja az IKT (információs és kommunikációs technológia) eszközök – CD lejátszó, számítógép, fényképezőgép, -használatát. Hangulati feltételek megteremtéséhez motiváló eszközként, információfeldolgozáshoz alkalmazza az IKT eszközöket (pl. Vivaldi: négy évszak hallgatása tavaszi virágok festésénél, művészeti alkotások megtekintése).
- Párhuzamosan végezhető tevékenységeket kezdeményez a szabad alkotásra, (mesehallgatás-rajzolás).
- A csoportszobában rendezett kiállítások Mini- Galéria szervezésével lehetőséget biztosít az önértékelésre, önellenőrzésre.
- Értékelését a pozitívumok kiemelésére építi, ezáltal a gyerekeket sikerélményhez jutatja, realitásával mintát ad a gyermek önértékelésének kialakulásához.
- Értékközvetítő tevékenységében megjelenik a gyerekmunkák tisztelete, a tolerancia, az elfogadás, a gyerekek munkáit értéként kezeli.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Szívesen és örömmel végeznek mindenféle alkotó tevékenységet.
- Finommotorikájuk olyan fejlettségi szintre jut, amely lehetővé teszi az írás elsajátítását.
- Megjelenítik élményeiket, a világról szerzett tapasztalataikat
- Önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat: hajtogatás, vágás, tépés, ragasztás, varrás
- Készség szinten kezelik és használják az eszközöket (ceruza, ecset, olló...).
- Vizuális differenciálásuk során felismerik és megnevezik a képi elemeket.
- Képesek egyszerű formákat (ritmikus alakzatokat) létrehozni, folytatni, megismételni;
- Képesek megfelelő szem-kéz koordinációra pl: gyöngyfüzés - formákat vonal mentén vágni; - bizonyos manipulációs tevékenységekre pl: hajtogatás, varrás stb.
- Emberábrázolásukban a testrészek és érzékszervek megjelennek, az arányok megfelelőek.

6.6 Mozgás

A mozgás az óvodáskorú gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, a személyiség valamennyi szegmensét fejleszti. Sokrétű tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Óvodánkban biztosítjuk a rendszeres és sokoldalú mozgást, mozgásos játékokat, és délutánonként mozgásos szakköröket (igény szerint néptánc, játékos torna). A mozgásos játékon keresztül a gyermek megtapasztalja önmagát, társait és az őt körülvevő világot, és információt szerez környezetéről. A játékos mozgásokra teremben és szabad levegőn, eszközökkel és

eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk.

Célunk:

- A gyermek természetes mozgásának (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás), testi képességének (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség) fejlesztése játékos formában.
- Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése mozgásos játékokkal, a közös mozgás által kiváltott öröm átélésével.
- A gyermek számára a mindennapi egészségfejlesztő testmozgás váljék szokássá és legyen igénye rá.
- Az egészséges testi fejlesztés:
 - testi képességek, ellenállóképesség alakítása
 - térbeli, időbeni tájékozódás fejlesztése
 - egyensúlyérzék, ritmusérzék, motorikus képesség fejlesztése
 - mozgásműveltség, mozgáskoordináció fejlesztése, különösen a népi játékok által
 - rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás
 - egészséges életmódra való készségek, jártasságok alapozása
 - prevenciós egészségmegővés
 - nagy és finommozgások és fizikális erőnlét fejlesztése
- Prevenciós egészségmegővés, tartásjavító mozgások gyakorlása, a lúdtalp kialakulásának megelőzése.

Szem előtt tartjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek tartáshibáinak javítását, fejlesztését, a megfelelő testkultúra kialakítását.

Szervezeti formák:

- **Irányított mozgásos tevékenység**
 - A tevékenység anyagát a tornaszoba vagy az óvoda udvarának teljes kihasználását figyelembe véve állítjuk össze.
 - Heti egy alkalommal, 30-35 perces időkerettel szervezzük.
 - A tevékenységen maximális lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Ezt differenciált feladatadással is segítjük ügyelve arra, hogy a gyermekek a lehető legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozoghassanak.
 - Lehetőség szerint motivációs keretet (mese, környező világunk, ének...) használunk, ami nemcsak arra jó, hogy a gyermek érdeklődését fenntartsa a tevékenység alatt, hanem segíti a mi tervező munkánkat is.
 - Az új mozgások megtanítására egy-egy tevékenységen 5-6 percet használunk.
 - A tevékenységekre a gyermekek kényelmes ruhába öltöznek
 - A tevékenység alatt folyamatosan differenciálunk a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve (egyéni bánásmód)
- **Mindennapos mozgás**
 - A mozgásfejlesztésre az óvodai nevelés mindennapján lehetőséget biztosítunk a csoportszobában vagy a szabadban

- A frissítő torna tevékenységet naponta szervezünk a délelőtti folyamán. A testnevelés tevékenységeken kipróbált gimnasztikai gyakorlatok, mozgásformák beiktatásával, pergő ritmusra, frissítő mozgással, kooperatív mozgásos játékokkal.
- **Spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenység**
 - Spontán mozgás lehetőséget biztosítunk a csoportban és az udvaron.
 - A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk.
 - A kirándulások során is sokat fejlődik a gyermekek mozgása. A gyaloglás fejleszti az állóképességet. Ezért fontosnak tartjuk, hogy évente néhányszor hátizsákos kirándulásra vigyük a gyermekeket a közeli határba.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a tevékenység területén:

- Utasítások adásakor ügyelünk a szavak megfelelő hangsúlyozására.
- Életkoruknak megfelelő tagolt, érthető lassú tempóban beszélünk, ez segíti a gyermeket a feladatok megértésében.
- Szókincsfejlesztés testséma kialakítása, testrészek nevei, mozgásformák megnevezése.
- Világos, konkrét pozitív értékeléssel a gyermek pozitív énkép kialakulását támogatjuk.
- Helyes légzéstechnikát gyakoroltatunk a tevékenység közben.

Óvodapedagógus feladatai:

- Alapos és korszerű ismeretekkel rendelkezik az óvodai mozgás tevékenységről, módszertani eljárásokról. Tájékozódik az újabb eredményekről, felhasználja ismereteit a tevékenységek szervezéséhez.
- A mozgástevékenység tervezésénél figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait és a csoportprofil.
- Biztosítja a megfelelő eszközöket, mind a szabad játék, mind az irányított mozgásos tevékenységek alatt a mozgásfejlesztéshez.
- Fokozottan figyel a balesetek elkerülésére, balesetvédelemre.
- Lehetőséget teremt mindennap a gyerekek mozgásos tapasztalatainak bővítésére, elegendő gyakorlásra a mozgáskészségeik fejlesztésére.
- Minden gyermeket egyéni képességeinek megfelelően értékeli pozitív megerősítéssel visszajelzéssel.
- Differenciált fejlesztéssel lehetőséget biztosít a gyermek egyéni tempóban való fejlődéshez.
- Mozgásfejlesztő játékok összeállításánál törekszik a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok alkalmazására: *Mindenki játszhat, senki nem esik ki végleg, nincs kirekesztés, nincs győztes vagy vesztes, nincs agresszió a játékban, nem valaki ellen, hanem valakivel játszik a gyermek.*
- A játékos mozgástevékenység során kihasználja a műveltségterületek közötti kapcsolódási lehetőségeket, pl. motivációs keret (ami lehet az adott héten mesélt mese, vagy bármely más tevékenység témája)
- A tevékenység során lehetőséget teremt az IKT eszközök használatára, pl. CD-lejátszó.pl. a mozgásos tevékenység végén nyugodt zene a lazításhoz, vagy lehetőség szerint zenére torna.
- Közösségfejlesztésként következetesen törekszik a konfliktusok tudatos megelőzésére a mozgásfejlesztés során a pozitív példák megerősítésével.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, a mozgásos játékokban kitartóak.
- Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúly érzékelésük kialakult, mozgásuk összerendezett.
- Téri tájékozódásuk életkoruknak megfelelő, irányokat megnevezik
- Fizikai erőnlétük életkoruknak megfelelő.
- Képesek rendezetten akadályokat kikerülve tempó-és irányváltoztatással futni.
- Képesek alkalmazkodni, a társakra figyelni. Van önuralmuk, toleránsak, segítőkészek

6.7 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Célunk:

- A természet szépségeinek megláttatása, a természeti környezet megszerettetése, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, ok-okozati összefüggések észrevétele.
- Természetes környezetben szervezett tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása miközben felfedezik környezetüket, megismerik a helyi hagyományokat és szokásokat, megtanulják ezeket szeretni, védeni.
- Megismertetjük szűkebb és tágabb környezetüket, amely majd a szülőföldhöz való kötődésük alapja lesz
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a társas kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Környezettudatos magatartás kialakítására törekszünk

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális igényeihez alkalmazkodva, a környezettel való pozitív kapcsolat erősítése a fő cél.

Környezetvédelem az óvodában

A környezetvédelem a környezettudatos magatartás megalapozása kiemelt feladatunk.

A gyermek érdeklődésére, aktivitására építve, közvetlen tapasztalatszerzéssel, illetve felnőtt közvetítésével valósul meg. A heti tervszerű tapasztalatszerzések mellett rendszeres tevékenységek segítik a környezettudatos magatartás megalapozását. Folyamatossága átszövi a nevelési évet, minden évszakban aktuális tevékenységet biztosít a környezetünk megóvásához kapcsolódó játékos feladatok megvalósítására, bevonva közvetlenül a családokat is. A játékos feladatok szervezésével a gyermekek közvetlen tapasztalatot szereznek környezetük megóvására, védelmére. A témaköröket a csoportok éves ütemtervében jelölik. Szervezését mindig egy csoport óvónő párosa vállalja, bevonva a többi csoportot.

A környezet megismerésének témakörei

Átszövi a többi nevelési területet, az óvodapedagógus a témakörök feldolgozásánál ezekre az összefüggésekre épít. A témák szinte kínálják a valóság megtapasztalásának, a játékos cselekedtetésnek a lehetőségét. A szerzett ismeretek az életkor előrehaladásával bővülnek, mélyülnek, s ez lehetővé teszi, hogy a környezet megismerése áthassa a gyermek életét, az óvodai tevékenység egészét. Olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat alakítunk ki, amelyek meghatározzák a gyerekek környezettel való kapcsolatát.

A témakörök csoportonként változnak, ezért részletesen nem kívánjuk azokat megjelölni.

Ajánlásokat teszünk:

- *Az óvoda új környezet* a gyermek számára. Fontos annak megismerése, elfogadtatása, és megszerettetése. A közvetlen környezet felfedezése, a gyermekre pozitívan hason, mert általa a gyermek hamarabb befogadja azt, kíváncsibbá, érdeklődőbbé válik, s biztonságérzete hamarabb kialakul. A tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet sokoldalú megismerése csak ezután történhet látogatásokkal és helyszíni megfigyelésekkel.

- Tapasztalatokat szereznek az *orvos, a védőnő, a betegellátás feladatairól, az egészséges táplálkozásról*, arról, hogy mit tehetünk egészségünk érdekében. Tudják megnevezni *testrészeit*, tudják és gyakorolják önállóan *tisztántartásukat*, ismerik *érzékszerveiket*, funkcióikat, védelmét.

- A gyerekek megismerik a *közlekedési eszközöket*, az alapvető közlekedési és viselkedési *szabályokat*, melyeket gyakorolnak, alkalmaznak az óvodán kívül is. A biztonságos kerékpáros közlekedést gyakorolhatják kerékpártúrák során.

- A természeti környezet megismerésére leginkább az *évszakok* megfigyelésén keresztül kínálkozik lehetőség. A tapasztalat és élményszerző séták alkalmával megfigyelhető a természet szépsége, az évszakok színei, jelenségei, *időjárása, növényei*, s a közben gyűjtött termések, kavicsok, levelek fel is használhatóak. Keressük az összefüggést az időjárás és az ember tevékenysége között. A szabadban és a természetsarokban lehetőség van ültetésre, rügyeztetésre, magvak csíráztatására, hajtásására. A természeti élmények elmélyítését zenei, vers meseanyag, alkotások kapcsolásával segítjük elő.

- A környezetükben lévő *háziállatokat* természetes lakóhelyükön figyelik meg, vagy kirándulások alkalmával, /családi ház, vadaspark, állatkert / ahol megismerik életmódjukat, jellemzőiket, összehasonlítják az *állatok* környezetét. A gyerekek számára ismeretlen természeti környezetet képeken, dia- illetve mozgófilmekben mutatjuk be.

- Folyamatosan, egyre táguló körökben megismerik a gyerekek *lakóhelyük*, városunk természeti jellegzetességeit, nevezetességeit. Ellátogatnak középületekbe, színházba, kiállítótermekbe, múzeumba, iskolába, építkezésekhez, vasútállomásra, stb. Megismerkednek a helyi sajátosságokkal, népi hagyományokkal, a tárgyi kultúra értékeivel, szokásaival, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.

A környezettudatos magatartás megalapozásának színterei

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás megalapozására.

A környezeti nevelés nem korlátozódik a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét.

- Természetközeli foglalkozások
- Természeti ünnepek – hagyományörzés
- Természetes, és mesterséges környezetben végzett megfigyelések
- A megismerés módszerei: megfigyelések, vizsgálódások, mérések, modellezések

Mindennapos témák a környezettudatosságra nevelésben: szelektív hulladékgyűjtés, szerves hulladék kezelése, ismerkedés a komposztálással, elemgyűjtés szabályai, (veszélyes hulladékok kezelése), újrafelhasználási lehetőségek, papírgyűjtés, víztisztítás, termények részeinek felhasználása, levegőszennyezés

- Séták alkalmával megfigyeljük a rombolás környezetkárosító hatását.
- Környezetvédelmi akciókba történő bekapcsolódás-autómentes nap.
- A szülőkkel történő közös tevékenységek által a család környezethez való viszonyulását is formáljuk.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés és az anyanyelv kapcsolata

A környezet megismerésére nevelés és az anyanyelv kapcsolata igen sokrétű. Egyrészt az élmények, tapasztalatok felidézésével felébresztjük a gyermekek beszédkedvét, fejlesztjük beszédkészségüket, másrészt a foglalkozások témáihoz kapcsolódó új kifejezések által gazdagítjuk szókincsüket. A természetben tett megfigyelések alkalmával rámutatva a természet szépségére, változásaira, alakul beszédmegértő képességük, nyelvi kifejezőkészségük. A gyermekek érdeklődéséhez igazodva, kíváncsiságukat felébresztve ösztönözzük őket arra, hogy tapasztalataikat, élményeiket, gondolataikat érthetően, összefüggően fejezzék ki

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alapos, átfogó és korszerű ismeretekkel rendelkezzen a külső világ tevékeny megismerése tevékenységek tartalmának közvetítéséhez, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások felismerésére, megvalósítására
- Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a gyermek számára a környezet tevékeny megismerésére, a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- Használja a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési eszközöket, digitális anyagokat és IKT eszközöket. Pl. képek, hangfelvételek (Természet hangjai)
- Lehetőséget teremtsen az ismeretek bővítésére, tapasztalatszerzésre, önálló felfedezésre
- Differenciált tevékenységek szervezésével összefüggéseket megláttatásával, rendszerezze, fejlessze a gyermekek gondolkodási képességét
- A kreativitás, az önkifejezés fejlesztésére törekedjen
- A gyermek kora, fejlettsége alapján önálló feladatmegoldásra neveljen
- A környezetvédelemre nevelés terén érték közvetítő tevékenysége tudatos. Kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel az óvoda minden dolgozójával a pozitív példamutatás érdekében.
- A csoportszobában kialakított „élősarok” berendezésével lehetőséget teremt a közvetlen megtapasztalásra. /állat és növénygondozás/

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A megfigyelt, megismert növényeket, állatokat, közlekedési eszközöket jellegzetes jegyei, tulajdonságai alapján felismeri, segítséggel majd önállóan tudja azokat csoportosítani, rendszerezni.
- Ismeri a közlekedés alapszabályait, megfelelő segítséggel gyakorolja a kulturált és szabályos közlekedést.
- Ismeri az adott, az előző, majd a négy évszak jellemzőit, a napszakokat.

- Segítséggel majd önállóan részt vesz a növények gondozásában, a természet értékeinek védelmében.
- Biztonságosan eligazodik közvetlen óvodai környezetében, ismeri a környék, lakóhelyünk nevezetességeit, ismeri lakcímét.
- Képes az általánosításra, következtetésekre, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Észreveszi a természetben rejlő szépséget, óvja, védi a környezetét.
- Ügyel környezete tisztaságára, tudja, miért fontos a környezetvédelem.
- Felismeri az egészségünkre, környezetünkre ártalmas anyagokat, tevékenységeket, illetve az ezek elleni védekezés néhány lehetőségét.
- Ismeri a legfontosabb ünnepeinkhez kapcsolódó hagyományokat, népszokásokat.
- Környezettudatos életmód kialakulása (pl. víztakarékosság, élőlények védelme, szelektív hulladékgyűjtés).

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete. A gyermekek kapcsolatba kerülnek játékaik és egyéb tevékenységük során matematikai jellegű ismeretekkel. Ennek során fejlődnek képességeik, pozitív viszony alakul ki bennük a későbbi matematikához, melyben többször megélik a felfedezés, rátalálás, felismerés és tudás örömeit. A gyermekek játékaik során tapasztalatokat szereznek matematikai fogalmakról, viszonyokról, a különböző anyagok jellemzőiről, a tárgyak térbeli tulajdonságairól, megtanulnak tájékozódni a térben. A játékos feladatok megkönnyítik az óvoda-iskola átmenetet. Játéktevékenységeken keresztül eljutnak a különböző műveletek végzéséig, lehetőségük kínálkozik a válogatásra, összehasonlításra, becslésre, összemérésre, csoportosításra, számlálásra, sorba rendezésre. A kötetlenség fokozza a teljesítményt, nincs kudarcélmény, mert a problémahelyzeteket képes egyedül, ill. az óvónő indirekt segítségével megoldani.

Célunk:

- Speciális tartalmával, módszereivel, sajátos eszközeivel segítse a személyiség kibontakozását, az egyéni képességek fejlődését (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás, konstruáló, ítéloképesség).
- A játék segítségével, sok-sok cselekvéssel, egyénileg, párban vagy mikrocsoportban gyűjtsenek tapasztalatokat.
- Olyan problémahelyzeteket hozunk létre, melyek gondolkodásra, megoldási lehetőségek keresésére ösztönzik a gyermekeket. Ehhez teremtünk alkalmat konstruktív és felfedező játékokkal.
- A szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, matematikai szemléletmód megalapozása.
- Ismereteiket tudják alkalmazni különböző játékfeladatok kapcsán, és maguk is keressenek lehetőséget gondolataik, ötleteik megvalósításához.

A matematikai tartalmú tapasztalatszerzés és anyanyelv kapcsolata:

A matematikai megismerés folyamatában a nyelvi fejlettség döntő fontosságú. A téri tapasztalatok szóbeli kifejezése, megerősítése, a téri irányokra vonatkozó névutók használata pozitívan visszahat a térészlelésre, a biztonságosabb tájékozódásra. A hallott kifejezések először beépülnek a gyermekek passzív szókincsébe, majd ugrásszerűen megnő aktív szókincsük, vagyis gazdagodik nyelvi kifejezőképességük. Ha matematikai tapasztalatszerzések alatt a cselekvéssort mindig megfelelő beszéddel kísérjük, akkor indirekt módon tudatosítjuk az átélt tapasztalások és ezek nyelvi megfelelője közötti összefüggést.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alapos, átfogó és korszerű ismeretekkel rendelkezzen a matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek közvetítéséhez.
- Képes a matematikai neveléshez szükséges készségek fejlesztését játékos cselekvés útján biztosítani
- Különböző problémahelyzet teremtésével elősegíti a gyermekek értelmi képességének, kreativitásának problémamegoldó gondolkodásának fejlesztését.
- Biztosítja, hogy a gyermekek képesek legyenek az elemi matematikai kifejezések megismerésére és használatára.
- *Egyéni bánásmód megvalósításával alkalmazza a differenciálás elvét.*
- Az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközökkel biztosítja a megértéshez szükséges képességek fejlesztését: az azonosítás, a megkülönböztetés, az összefüggések felismerése, állítások, kérdések, utasítások megértése. Logikai ítélőképesség, a konstruáló képességek fejlesztése, a kreativitás, a szabad alkotás lehetőségét.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat képesek szabadon elmondani
- Egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással, az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is
- Elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, ugyanannyit, többet, kevesebbet
- Tárgyakat meg tudnak számlálni 10-ig
- Képesek különböző geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni
- A térben tudnak tájékozódni, irányokat megkülönböztetni
- Értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket, kifejező névutókat

6.8 Munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés, amely olyan fontos akarat

tulajdonságokat fejleszt, mint a kitartás, felelősségérzet, fegyelmezettség. A munkában a gyerekek sokszínű tapasztalatot, a munkához szükséges készséget szereznek a környezetről, az anyagok tulajdonságairól az eszközök használatáról.

Célunk:

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség tudatát, kitartását.
- Az önálló és önkéntes munkavégzéssel éljék át a munka örömét, az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét. szívesen vállaljanak munka jellegű feladatokat, önmagukért, a közösségért
- A munka eredményének megbecsülése és a munkálkodók elismerése tevékenységük során.
- Becsüljék meg mások munkáját, a közös tevékenység alatt tudjanak alkalmazkodni egymáshoz, pozitív viszony alakuljon ki bennük a munkához, tapasztalják, hogy a munka rendszeresen ismétlődő tevékenység, újra és újra el kell végezni.
- A környezettudatos viselkedés megalapozása és formálása.
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.
- Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk.

A gyermeki munka tartalma , munkafajták

Önkiszolgálás

A gyermekeknek saját személyükkel kapcsolatos munkája az étkezés, testápolás és öltözködés. Kiscsoportos korosztálynál fontosnak tartjuk a személyes bemutatást, a differenciált segítségnyújtást. Vegyes csoportjaink lehetőséget adnak arra, hogy kihasználjuk az idősebb társak pozitív hatását.

- testápolás (mosdóbeli tevékenységek)
- étkezés (helyes terítés, kulturált étkezés, evőeszközök rendeltetés szerinti használata)
- öltözködés (időjárásnak megfelelő öltözködés)

Közösségért végzett tevékenységek

- **Naposság:**

A naposság közösségi megbízás, nélkülözhetetlen a csoport életében. A gyermektől feladattudatot feltételez, a figyelem összpontosítását igényli. A feladatok nagy részét az étkezés körüli teendők ellátása jelenti. A naposok tevékenységét jelképezi a kötény, amely nemcsak a megbízatást és a feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá teszi a tevékenységet.

- naposi feladatok (esztétikus terítés, étkezés után a teríték leszedése)
- környezet rendjének helyreállítása, megőrzése (teremrendezés, játék elrakása, ágyazás, stb)

- **Felelősi munkák (mosdó, növény- és állatgondozás)**

E tevékenység során a gyermekek a növények és állatok életfeltételeinek biztosításához járulnak hozzá. Évszakoknak megfelelően részt vesznek a növények gondozásában, az udvar rendjének megőrzésében.

1. Alkalomszerű munkák

Része a mindennapi életnek (különböző eszközök kiosztása, ecsetmosás, csoportszoba dekorálása, szalvétahajtogatás, ceruzahegyezés stb)

- Egyéni megbízatások (a felnőtt kérésére végzett feladatok)
- Ünnepek előtt a csoportok díszítése
- Alkalomszerűen főzünk, sütünk: mézeskalács, sütemény
- Ajándékokat készítenek szüleiknek és társaiknak különböző ünnepekre

2. A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- A hulladékot részben szelektíven gyűjtjük a csoportokban (papír-egyéb hulladék)
- Őszi falevelek takarítása az udvaron.
- Növények gondozása a csoportszobában és az udvaron
- Állatok etetése (téli madáretetés, élősarok lakói: hal, teknős)

Az óvodapedagógus feladatai a munkára nevelés során:

- A munkavégzéshez szükséges feltételek biztosítása (eszköz, idő, hely, nyugodt légkör) az életkoruknak megfelelő munkavégzésre és gyakorlásra.
- A folyamatos önálló munka érdekében munkalehetőségek biztosítása, a munkaeszközök használatának megtanítása és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Sikerélmény elérése a gyermekek teherbírásának, fejlettségi szintjének figyelembe vételével, feladatadaskor érvényesüljön a differenciálás elve.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális.
- Az óvodapedagógus munkához való pozitív viszonya
- A munkavégzés során a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése
- Mindennapjainkba betervezni a rendszeres munkavégzést.
- Lehetőséget teremteni az önálló és önkéntes munkavégzésre, amelyben átélhetik a munka örömet, az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét, alakuljon ki bennük pozitív viszony a munkához.
- A munkavégzés közben a balesetvédelmi, higiénés szabályok betartásának szem előtt tartása.
- A gyereket ráébressze a saját személye körüli teendők elvégzésének fontosságára.
- Támazkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira, a szükségletek kielégítésének segítésére, az önállóságra nevelésre, felelősségre, kitartásra ösztönözzön
- Az együttműködési képesség fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata az életkori sajátosságok figyelembevételével

Munkatevékenységek			
Önkiszolgáló munka	Óvónő feladatai	Gyermek feladatai	Sikerkritérium
Étkezés	A kulturált étkezés szokásának kialakítása az	A terítés helyes sorrendjének elsajátítása.	<u>Fejlődik:</u> egyensúlyérzék, szokás-

	evőeszközök rendeltetésük szerinti használatának elsajátítása példamutatás	Esztétikus elhelyezés az asztalon	szabályrendszer, térbeli tájékozódás önállósága
Öltözködés	Az öltözködés helyes sorrendjének kialakítása az egyre nagyobb önállóságra buzdítás dicsérettel	Helyes sorrend betartásával egyre önállóbban öltözik, vetkőzik, összehajtja ruháját, helyére rakja. Próbálkozik a cipőfűzőkötéssel, gombolással	Szokás szabályrendszer, esztétikus megjelenés, <u>Fejlődik:</u> szem- kéz koordináció sikerélmény, tolerancia, türelem, fegyelem
Testápolás	A mosdóbeli tevékenységek helyes sorrendjének elsajátítása, differenciált segítségnyújtás	Helyes sorrend betartásával egyre önállóbb a testápolás Helyesen használja a fogmosó eszközöket, tisztán tartja őket.	Tanul, sikerélmény, türelem, fegyelem, tolerancia környezet rendjének megőrzése
Közösségért végzett munka	Óvónő feladatai	Gyermek feladatai	Sikerkritérium
Naposi feladatok	Az alapvető készségek kialakítása, gyakorlása a terítés helyes sorrendjének bemutatása	Napos kötény felvétele után esztétikusan megterít, az asztalánál ülő társainak. Étkezés végén leszedik az evőeszközöket összesöpörnek, letörlik az asztalt.	<u>Fejlődik:</u> térbeli tájékozódás, ismeretet szerez, matematikai képességek, esztétikai érzék
Mosdófelelős	A mosdófelelős teendőinek ismertetése ellenőrzése dicsérettel buzdítás	Kiosztja a fogkrémet, vigyáz a mosdó rendjére, feltörli a mosdót	<u>Fejlődik:</u> szem-kéz koordináció, sikerélmény, tolerancia, türelem, fegyelem.
Teremrendezés	A játékok kijelölt helyének ismertetése Elegendő idő biztosítása a feladat elvégzésére ellenőrzés, értékelés	Minden játékot a helyére pakol, asztalokhoz betolja a széket. Ellenőrzi a polcokon a rendet. Segít a terem átrendezésében	Szokás szabályrendszer, esztétikus megjelenés, környezet rendjének megőrzése, kreativitás, térbeli tájékozódás
Foglalkozáshoz	elegendő idő, az	A megbeszéltek	<u>Fejlődik:</u> matematikai

szükséges eszközök kiosztása	eszközök kiosztására érhető feladatadás folyamatos ellenőrzés, ill. értékelés	alapján kiosztja társainak a foglalkozások alatt használatos eszközöket.	képességek, felelősség érzet, önállóság, fegyelem, figyelem, felelősségérzet
Teremdíszítés	Eszközök biztosítása a feladat elvégzéséhez segítségadás dicsérettel ösztönzés	Óvónő segítségével alkalomhoz illő díszek készítése, elhelyezése a terebben	Kreativitás, ismeretek szerzése, <u>Fejlődik:</u> - érzékszervek, - esztétika, finommotorika, térbeli tájékozódás
Egyéni megbízások	Differenciált feladatadás Az elvégzett munka ellenőrzése értékelése	Óvodán belül üzenet továbbítása, tárgyak elkérése.	Térbeli tájékozódás, sikerélmény, <u>Fejlődik:</u> önállóság, felelősségérzet, ismeretszerzés
A foglalkozáshoz használt eszközök tisztítása	szervezés, dicséret, magyarázat, irányítás, megbeszélés, ellenőrzés értékelés	A foglalkozáshoz használatos eszközök tisztításában résztvesz.	Kreativitás, ismeretek szerzése, <u>Fejlődik:</u> érzékszervek, önállóság, fegyelem, figyelem, felelősség
Szalvétahajtogatás, ceruzahegyezés, szalvéta és zsebkendőtartó feltöltése	eszközök biztosítása technika bemutatása, magyarázat, irányítás, ellenőrzés, értékelés, dicséret	Segít: ceruzahegyezésben, szalvéták hajtogatásában. Észreveszi, és alkalmanként feltölti a tartókat.	<u>Fejlődik:</u> finommotorika, matematikai kép. esztétikai érzék, szem-kéz koordináció, önállóság, feladattudat
Játékok javítása	A gyermekekkel közösen javítja meg az elromlott játékokat, mesekönyveket. Magyarázat, beszélgetés.	Észreveszi és jelzi az elromlott és javításra szoruló könyveket, játékokat. Segít a javításukban.	<u>Fejlődik:</u> kez ügyesség, esztétikai nevelés, önállóság figyelem, felelősség, ismeretszerzés
Ünnepi készülődés / sütés, díszítés/	A munka megtervezése, irányítása eszközök előkészítése a tevékenység folyamatos ellenőrzése, értékelése	Segít az elkészítendő sütemény előkészítésében	<u>Fejlődik:</u> kez ügyesség, esztétikai nevelés, önállóság figyelem, felelősség, ismeretszerzés, kreativitás
Udvari játékok	megbeszélés, dicséret,	Az udvari játékok	

előkészítése és elpakolása	ellenőrzés, irányítás, értékelés	előkészítésében és elrakásában szerepet vállal	
Növény-és állatgondozás	Óvónő feladatai	Gyermek feladatai	Sikerkritérium
Kertgondozás, udvarrendezés, őszi tavaszi munkák	eszközök biztosítása, szervezés. tervezés, segítségnyújtás, irányítás	Az évszaknak megfelelően segít az udvar és a kiskert rendezésében	Kreativitás, önállóság, fegyelem, figyelem, esztétikai nevelés, ismeretszerzés, téri tájékozódás, tolerancia
Öntözés	Gyermekméretű eszközök biztosítása, tevőleges segítségnyújtás	A csoportszobában és a kertben lévő növények locsolásában segít	Kreativitás, önállóság, fegyelem, figyelem, szem- kéz koordináció
Élősarok	A gyerekek figyelmének felhívása az évszaknak megfelelő termékek gyűjtésére, buzdítás dicsérettel	A csoportszobában található élősarokba terméseket hoz és ott elhelyezi őket.	Kreativitás, önállóság, fegyelem, figyelem, szem- kéz koordináció, matematikai képességek <u>Fejlődik:</u> érzékszervek, ismeretszerzés, tanulás
Gondoskodás az állatokról	eszközök biztosítása, szervezés, tervezés, segítségnyújtás, irányítás, motiválás, dicséret, ellenőrzés	Az élősarokban található állatokról, télen a madarokról gondoskodik, a felnőtt segítségével	Matematikai képességek, fegyelem, figyelem

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek önállóan végeznek munka jellegű tevékenységeket, szeretnek közösen dolgozni
- Részt vesznek környezetük rendjének megtartásában, a mindennapi élthez kapcsolódó munkában
- Felelősséggel végzik az egyéni megbízásokat, ami erősíti önbizalmukat, feladattudatukat, önértékelésüket.
- Kitartásuk, a megkezdett tevékenység befejezésére való igényük kialakul.
- Szívesen segítenek egymásnak, felnőtteknek.
- Örömmel segítenek az óvoda és környéke rendjének, tisztaságának megőrzésében.
- Tiszteletben tartják és megbecsülik mások munkáját, illetve munkájuk eredményét.

7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- **A testileg egészségesen fejlődő** gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációja és a finommotorikája. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- **A lelkiileg egészségesen fejlődő** gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan is éretté** válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; feladattudata kialakulóban van, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja az egyre eredményesebb feladatmegértést és feladatmegoldást.

A tanköteles gyermekeket fokozott figyelemmel követjük, igyekszünk minél jobban feltérképezni fejlettségi szintjüket. Fejlesztő pedagógus felmérése és az óvónők jelzései alapján a lehető legoptimálisabb fejlődési lehetőséget biztosítjuk számukra. Amennyiben szükséges, iskolaérettségi vizsgálatot vagy fejlettségi szintfelmérést kérünk a Pedagógiai Szakszolgálattól.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermeknél igyekszünk kialakítani az alkalmazkodókészséget, akaraterőt, önállóságra törekvést, együttműködést. Hisszük, hogy minden gyermeknek joga van megkülönböztetés nélkül nevelődni, egyenlő esélyt kapnia. Az óvodára hárul a feladat, hogy ingergazdag környezetet teremtsen, olyan hatékony módszereket alkalmazzon a nevelő-fejlesztő munkában melyek segítségével a hátrányok csökkenthetők. A beiskolázás mindenkor a törvényi szabályozás szerint történik. A szülőket tájékoztatjuk a hatályos törvényekről, rendelkezésekről.

8. Óvodánk programjai, hagyományai, ünnepei

Az ünnepek, hagyományok és programok jelentős események az óvoda életében. Az óvodai ünnepek és az évek során kialakított szokások (hagyományok) fontos szerepet töltenek be nevelőmunkánkban, hiszen ezek a közös élmény erejével hatnak a gyerekekre, erősítik a közösséget, értéket közvetítenek, meghatározzák „a mi óvodánk” képét.

Az egészséges életmódra nevelés kiemelkedő fontosságú mind két intézményben.

Napsugár Óvoda	Szivárvány Óvoda
<ul style="list-style-type: none"> • Szüret • Zöldség – gyümölcsnap • Nagycsoportosok bábszínház látogatásai • Takarítási világnap • Adventi készülődés • Karácsonyi vásár • Mikulás ünnep • Farsang • Március 15. • Húsvét • Környezetvédelmi programok • Jeles napok • Játék napok • Játszóház az óvodában • Nyílt napok az óvodában • Csoportos teadélutánok • Csoportkirándulások • Gyermeknap • Anyák napja • Nagycsoportosok év végi kirándulása • Táncház programok • Évzáró ünnepség és óvodai búcsúzás 	<p data-bbox="638 1482 873 1514"><i>Egyéb programok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Őszi és tavaszi kirándulás 2. Családi sportnap 3. Tejtermékek napja 4. „Boci- boci tarka” projekt hetek 5. Gyermek-hét 6. „Mozdulj ügyesedj!” játékdélelőtt
<ol style="list-style-type: none"> 1. Napsugár hét (őszi és tavaszi) 2. Zenei világnap 3. Karácsonyi koncert 	

„Játéknapok”

Az óvoda pedagógusai változatos programokat szerveznek a gyermekeknek, akik önként bekapcsolódhatnak a tevékenységekbe. A „játéknap” „óvodánk jellegzetességévé, hagyományává vált, színesítését, gazdagítását nekünk óvodapedagógusoknak kell fenntartani.

Témáiba beépültek a jeles napjaink, környezetvédelmi tevékenységeink, projekt témaköreink és mozgásos játékok.

• Mozgásos játékok

Napsugár Óvoda sajátossága:	Szivárvány Óvoda sajátossága:
<p>„Játéknapok” az óvodában</p> <p>A csoportok külön - külön helyen vetélkednek játékos csapat és egyéni versenyjátékokban. Több helyszínen minden mozgásos játékot kipróbálhatnak a gyerekek.</p>	<p>Az óvoda a lakótelep környezetében helyezkedik el, a gyerekek nagy többsége innen érkezik. Az egészséges életmódra nevelés kiemelt fontosságú intézményünkben. A lakótelepen élő gyermekeknek kevés lehetősége van a mozgásos tevékenységekre, ezért fontos feladatunknak tartjuk mozgásigényük maximális kielégítését. Rendszeresen szervezünk játékos, mozgásos programokat, tevékenységeket</p>
	<p>„Mozdulj ügyesedj!” játékdélelőtt.</p> <p>Sportnap: A csoportok külön - külön helyen vetélkednek játékos csapat és egyéni versenyjátékokban. A résztvevők mindegyike részesül jutalomban.</p>

• A **jeles napok** segítségével a néphagyományok felelevenednek, óvodai programunkat színesítik, ezáltal a gyermekek ismeretei gazdagodnak, pozitív élményekhez jutnak. A néphagyományok feldolgozásával közösséget építünk és hazafiságra nevelünk. Kiválasztásuk, beépítésük az aktualitási időszaknak megfelelően történik a csoportok életében (*Újévi köszöntő – Farsang – Kiszézés - Tollfosztó - Fonós - Szent György napja - Húsvéti ünnepkör - Május 1. - gyerek-lagzi – Pünkösöd - Szent Mihály napja - Szüret - Márton nap - Kukoricafosztó - Borbála nap - Lucázás – Betlehemezés*).

A témakörök folyamatosan bővíülhetnek, változhatnak.

Választható témakörök:	Tartalma és feladata:
Zene Világnapja	Ismerkedés hangszerekkel, közös éneklés öröme.
Mese Világnapja	Varázslatos hangulatban magyar népmeséket hallhatnak a gyerekek.
Szüret	Néphagyományok felelevenítése

Márton nap	Néphagyományok felelevenítése
Lucázás	Néphagyományok felelevenítése
Mikulás	Minden csoportban személyesen adja át a Mikulás a csomagokat a gyerekeknek
Betlehemezés	Néphagyományok felelevenítése
Adventi készülődés	Várjuk a karácsonyt. Adventi díszeket készítünk a csoportszobákba, illetve a bejárati- és a csoportajtókra.
Farsang	Egész nap táncolunk, mókás versenyjátékokat játszunk, jelmezes bemutatkozást tartunk.
Kiszézés	Néphagyományok felelevenítése
Nőnap köszöntés	A fiúk a csoportba járó kislányoknak apró ajándékot készítenek.
Március 15.	Az életkori sajátosságoknak megfelelően az ünnephez tartozó jelképeket (zászló) készítenek a gyerekek. Ellátogatunk a Petőfi Múzeumba.
Húsvét	Az ünnepet megelőző időszakban folyamatosan készülünk (tojásfestéssel, díszítéssel, locsolóverssel).
Májusfa	Májusfa állítás az óvoda udvarán
Anyák napja	Édesanyák, Nagymamák köszöntése
Pünkösöd	Néphagyományok felelevenítése
A gyermekek születésnapja	Az egyik legkedvesebb és mindenkit személyesen érintő hagyomány a születésnapok megünneplése. Az ünneplés csoportonként zajlik. A születésnapját ünneplő gyermeket verssel, dallal, jókívánásokkal köszöntjük, majd az ünneplést a csoporttól jelképes ajándékot kap.

Környezetvédelem az óvodában

Folyamatossága átszövi a tanévet, minden évszakban aktuális tevékenységet biztosít a környezetünk megóvásához. A témaköröket a csoportok jelölik éves ütemtervükben.

Játékos feladatok szervezésével a gyermekek közvetlen tapasztalatot szereznek környezetük megóvására, megvédésére.

Olyan óvodakép körvonalazása a célunk, melyben kiemelkedő szerepet kap

- a természetes környezet harmóniájának megismertetése, tisztelete
- a pozitív életmód kialakításának ismerete
- a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorolása
- a környezettudatos magatartás megalapozása

Környezetvédelem az óvodában	
<i>Forgatókönyvünk tartalma</i>	
Aszódi Napsugár Óvoda	Szivárvány Tagóvoda
Autómentes nap	Autómentes nap
Állatok világnapja	Állatok világnapja
A környezettudatos magatartás megalapozásának szinterei - Városunk természeti jellegzetességeinek megfigyelése tapasztalat és élményszerző séták alkalmával.	A környezettudatos magatartás megalapozásának szinterei - Városunk természeti jellegzetességeinek megfigyelése tapasztalat és élményszerző séták alkalmával.
Környezetvédelem - Újrahasznosítás	Takarítási világnap
Szelektív hulladékgyűjtés - „takarítási világnap” Üzemlátogatás a Zöld Híd Kft-be	Szelektív hulladékgyűjtés Üzemlátogatás a Zöld Híd Kft-be.
Madárkarácsony	Madárkarácsony
A víz világnapja	A víz világnapja
Föld napja az óvodában	Tűzoltónap
Fák, virágok napja	A Föld napja
	Madarak, fák napja

Projekt módszerek az óvodában

A **projekt** a tanulószervezési módok közül az egyik leghatékonyabb módszer. Olyan valóságos élethelyzet, vagy komplex feladat megoldása, amely élményként valósul meg a gyermekek óvodai életében. A konkrét produktum elérésére irányuló tevékenységeknél a tanulás, mint kísérő eszköz van jelen, a gyermek érdeklődésére, a pedagógus és a gyermek közös tevékenységére épülve.

Csoportonként az óvodapedagógusok projektet választanak, melyet beépítenek az éves tervükbe, bővebben kidolgoznak, gyűjtőmunkát végeznek. A projekt-témát csoportjukban feldolgozzák, 1 napot kitűzve, amikor a többieknek is bemutatják. A projekt témák feldolgozását képekkel illusztrálva, az események menetét fényképekkel dokumentálva tehetik érdekesebbé az óvodás korosztálynak. Az épületben helyet biztosítunk a csoportok projekt képeinek elhelyezésére, mely óvodai életünkbe enged betekintést szülőknek és érdeklődőknek.

Projekt módszerek az óvodában	
Aszódi Napsugár Óvoda	
Projekt téma	A projektek fajtái
Autómentes nap	<i>gyakorlati feladat</i> Környezetvédelem
Farsang - kiszézés -	<i>esztétikai élmény átélése</i> „Jeles napok az óvodában”
A VÍZ VILÁGNAPJA	<i>gyakorlati feladat</i> - Környezetvédelem
Húsvéti ünnepkör	<i>esztétikai élmény átélése</i> „Jeles napok az óvodában”
Pünkösöd	<i>esztétikai élmény átélése</i> „Jeles napok az óvodában”
Érzékszerveink birodalma	<i>tudás elsajátítása</i>
Vásári forgatag	<i>esztétikai élmény átélése</i>
Szivárvány Tagóvoda	
<p>Projektgyűjteményt készítenek az óvodapedagógusok, melyben a témakör feldolgozását vállalják, csoportonként. Évente új projektekkel bővülő gyűjtőmunkát végeznek, komplexen az óvodai tevékenységformákat átölelve. A projektgyűjtemény anyagait felhasználják az éves tervezőmunkájuk során.</p>	

Óvodapedagógus feladatai:

- Alapos, átfogó ismeretekkel rendelkezik az óvodai projekt tanulásszervezési módok tartalmának közvetítéséhez
- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza
- Pedagógiai munkájában projekttervét a célok kiválasztásától, a tervezéstől a feladat végrehajtásának módozatain keresztül egészen az elkészült produktum értékeléséig a gyermekek aktív részvételére és érdeklődésére építi
- A projekt tervezésénél kihasználja a különböző tevékenységi formákban megvalósuló tanulási folyamat és a műveltségterületek közötti kapcsolódási lehetőségeket
- A gyermekek motiválásával és aktivizálásával törekszik arra, hogy minél több lehetőséget biztosítson az ismeretek változatos körülmények közötti alkalmazására, tapasztalatszerzésére. Ennek érdekében megfelelően használja az IKT-eszközöket is
- A projektek feldolgozásánál épít a gyermekek előzetes tudására, tapasztalataira

- Információk gyűjtésénél felhasználja a nyomtatott és nem nyomtatott, és digitális információforrásokat, használja az IKT eszközöket.
- A projekt megvalósulásához együttműködésre épülő kommunikációs helyzeteket alakít a gyermek-gyermek illetve felnőtt-gyermek kapcsolatban
- Az óvodai közösségfejlesztéshez változatos módszerek, élménygazdag tevékenységek, programok során együttműködést alakít ki a szülőkkel, közreműködik az óvodai csoportokkal az egyes tevékenységek produktumainak közzétételével (kiállítás rendezése, fotókiállítás, képeskönyv kiállítása, faliújság, dramatikus játék, előadás, táncház stb.)
- A - helyes viselkedési normák - elsajátításához a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket felhasználva figyel az egyéni szükségletekre, alkalmazza a differenciálás elvét
- Folyamatos visszajelzéseivel értékeli a gyermekek teljesítményét, az életkori sajátosságok és egyéni képességek figyelembe vételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt

Nyílt napok az óvodában

Óvodai nyílt napokat szervezünk szülők és leendő szülők, gyermekeik részére. Ezeken a napokon betekintést nyerhetnek óvodánk életébe.

- **Játszóház**
Márciustól májusig, havonta 1 alkalommal lehetőség van arra, hogy a leendő óvodások és szülei, ismerkedjenek az intézménnyel és az ott dolgozó pedagógusokkal.
- **Táncház**
Közös programlehetőség a szülőkkel együtt, melyet évente 2 alkalommal rendezünk.
- **Csoportkirándulások és délutánok**
Közös élményszerzés, ezáltal a csoportkohézió erősítése. Szemléletformálás, kötetlen együttlét, kapcsolat mélyítése az óvoda és a család között.
- **„Vásári – forgatag” (Aszódi Napsugár Óvoda)**
Nyílt nap keretében vásári játékkal várjuk a vendégeket.
- **Évzáró ünnepség**
Óvodánk minden csoportja verssel és körjátékkal köszönti a gyermekek szüleit, hozzátartozóit, vendégeket.
Az iskolába beíratott nagycsoportosok búcsúznak az óvodától.
- **Adventi vásár**
Lehetőség szerint minden évben megszervezzük, a szülők segítségével.
- **Kézműves délutánok**
Közös barkácsolás a szülőkkel és gyerekekkel egy-egy jeles nap alkalmából (töklámpás készítés, adventi barkácsolás).

9. Együttműködés, kapcsolattartás más intézményekkel

Óvodánk az alábbi helyi intézményekkel, szolgáltatókkal tart fenn jól működő kapcsolatot:

Aranykapu Bölcsőde

Az Aranykapu Bölcsőde 4 csoporttal működik. Az óvoda képes építeni a bölcsődéből hozott tapasztalatokra, melyek meghatározzák a bölcsődéből érkező gyermekek óvodai beszoktatását. Az ott dolgozó gondozónőkkel és a bölcsőde vezetőjével egész évben folyamatos kapcsolatban vagyunk. A nevelési év folyamán, tavasszal óvodánkból egy csoport ellátogat a bölcsődébe. Óvodásaink kedves meglepetés- ajándékot készítenek, melyeket a bölcsődés gyerekek mindig nagy örömmel fogadnak.

Csengey Gusztáv Általános Iskola

Óvodánkból az iskolába való zavartalan átmenet miatt fontos a két intézmény pedagógusaival való folyamatos kapcsolattartás.

A kapcsolattartás célja:

- egymás pedagógiai munkájának megismerése
- a pedagógiai munka összehangolása
- a jó együttműködés kialakítása.

A kapcsolattartás módjai:

Tanév elején: Az óvodapedagógusok meglátogatják az 1. osztályban volt óvodásaikat.

Tanév folyamán Tanítók meghívása a leendő első osztályosoknak szervezett szülői értekezletre. Alkalmot nyílik a szülők részére, hogy személyesen megismerkedjenek a tanítókkal.

Tanév végén: Iskolalátogatás a nagycsoportosokkal a 4. osztályba. Azokhoz a tanítókhöz látogatnak el a gyerekek, akik a következő tanévben tanítani fogják őket.
- A tanítók személyes látogatása az óvodai csoportokba. Személyes találkozás az óvodás gyermek számára biztonságos környezetben.

Gyermekorvos, védőnő

Együttműködési megállapodás alapján rendszeresen tartjuk a kapcsolatot a gyermekorvossal és a védőnővel. Óvodánk gyermekorvosa évente 1-1 alkalommal ellátogat az óvodába és minden gyermeket személyesen vizsgál meg aktuális állapotáról (testsúly, magasság, hallás és látás vizsgálat, talp). A védőnő két- három havonta, illetve kérésre bármikor, tisztasági ellenőrzést végez.

Aszód Város Önkormányzat

Aktív, napi kapcsolatot tartunk a fenntartóval, a képviselőtestülettel és a város polgármesterével. Intézményi programjainkra meghívást kapnak. Városi rendezvényeken, ünnepeken, megemlékezéseken az intézmény képvisellete folyamatosan biztosított.

Aszódi Tükör:- havonta megjelenő helyi újság, amelyben a fontosabb, közérdekű programokat megjelentetjük.

Aszód Városi Kulturális Központ

- Városi Könyvtár

A városi Kulturális Központ meseszínházi előadásokat szervez óvodás gyermekeinknek. A könyvtárba évente több alkalommal visszük el a nagyobb gyerekeket, ahol megismerkednek a könyvtárhasználattal, megtanulják a könyv tiszteletét, megbecsülését. Könyvtári szolgáltatásként ismeretterjesztő előadásokat tartanak a gyerekek részére a könyvtár dolgozói.

- Petőfi Sándor Múzeum

Nemzeti ünnepünk alkalmával szervezünk látogatást a helyi múzumba. A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével ismertetjük a kiállított gyűjteménnyel kapcsolatos információkat, ismereteket. Időszaki kiállítást, múzeumpedagógiai foglalkozást is szívesen meglátogatunk.

Gyermekétkeztetési Intézmény

Alapfeladata az intézményi étkeztetés biztosítása, amelynek együttműködési megállapodás alapján tesz eleget.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

Óvodánk gyermekvédelmi felelősei állandó kapcsolatot tartanak a Gyermekjóléti Szolgálattal. A kapcsolattartás formái: esetmegbeszélések, írásos beszámolók

Pedagógiai Szakszolgálat

A Szakszolgálat által biztosított logopédus a nevelési év elején felméri a nagycsoportosokat, kiszűri a logopédiai ellátást igénylő gyerekeket, konzultál az óvodapedagógusokkal a tapasztalt hang- és beszédfejlődési problémákról. A nevelési év folyamán ezeknek a gyerekeknek biztosít logopédiai kezelést, beszédfejlesztést.

A Szakszolgálatra a tanulásban akadályoztatott, ill. részképességzavarokkal küzdő gyermekek vizsgálatánál végzik. Magatartásproblémák megoldásában nyújtanak segítséget. Iskolaérettségi vizsgálatot végeznek nagycsoportos gyermekeknél, megállapítva milyen korrekcióban részesüljön, milyen fejlesztési területeken van elmaradás.

Podmaniczky Alapfokú Művészeti Iskola

- A zeneiskola növendékei és tanárai minden évben adventi időszakban ellátogatnak óvodánkba, adventi hangversennyel kedveskednek óvodásainknak.
- A zeneiskola tanárai évente két alkalommal aktív résztvevői a nyílt nap alkalmával megtartott táncház rendezvényünknek.

Egyházak

Óvodánkban hitoktatás működik nagycsoportos gyermekeknek, a szülők igény szerint választhatnak: katolikus, református és evangélikus hitoktatást.

10. Speciális feladatok az óvodában

10.1 Logopédiai fejlesztés

Óvodánkban logopédiai foglalkozáson vesz részt minden olyan gyermek, akinek szüksége van rá. Csoportjából kiemelve külön teremben foglalkoztatva a szakember által megállapított szűrési szempontok alapján:

A fejlesztő feladatai:

- a beszédhibás gyermekek folyamatos szűrése
- beszédhibák javítása a logopédia speciális módszereivel
- a beszédhiba megszüntetése által a gyermekek családi, óvodai és iskolai beilleszkedésének elősegítése.

Beszédfejlesztésre azok az 5-7 éves gyermekek járnak, akiknél a beszéd korrekciójára az iskolai tanulmányok megkezdése előtt szükség van. Logopédiai munka elsődlegesen a tanköteles korú gyermekek körében folyik. A sikeres fejlesztés érdekében nagyon fontos az óvodapedagógussal és a családdal fenntartott szoros kapcsolat.

10.2 Fejlesztő foglalkozások

Óvodánkban fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt azok az óvodások, akiknél egy vagy több képességterület fejletlensége elővetíti az iskolai tanulás várható nehézségét. Csak azoknál a gyermeknél végezzük el a felmérést, akiknél a szülő aláírásával hozzájárul.

A tanulási zavar szűrését az MSSST szűrőeljárással végezzük. A módszer célja, hogy az 5-6 éves óvodás gyermekek vizsgálatánál feltárja a majdani tanulási zavarok kialakulásáért felelős részképességek hiányosságait, aminek segítségével átfogó információhoz juthatunk a várható tanulási zavar előjeleiről. A rugalmas beiskolázás következtében a gyermekek lehetőséget kapnak a beiskolázás elhalasztására, a tanulási zavar korai felismerésével.

Az óvodapedagógusok fejlesztő munkáját fejlesztő programok ajánlásával és konzultációs lehetőség biztosításával segítjük.

10.3 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodánkban

Az óvodás korú gyermekek fejlődésbeli eltérései olykor szembetűnők. Az életkori szakaszok hasonló jelenségeket, fejlettséget eredményeznek, de a hasonlóság mögött gyakran eltérő szintek fedezhetők fel.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
- sajátos nevelési igényű gyermek

10.3.1 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Óvodapedagógus feladatai:

- Felismeri a gyermekek tanulási-, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- Az egyéni képességeik megismerése alapján alkalmazza az egyéni bánásmód lehetőségét, mint fejlesztési módszert.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal telt légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A fejlődésben elmaradt gyermeket sikerélményhez juttatja. A sikerélménnyel a gátlásos gyermekeket is képes motiválni és cselekvésre ösztönözni.
- Különböző tevékenységekkel, eszközökkel megfelelő módszerekkel fejleszti a gyermek részképesség zavarát, hogy az a gyermek számára „játék” mindig újszerű, érdekes legyen, a gyermek azt ne unja meg.

10.3.2 Kiemelten tehetséges gyermek

Vannak gyermekek, akiknél már igen korán feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagnál lényegesen jobbak és ehhez sokszor a kíváncsiságuk és az akaratuk szokatlan erőssége társul. A különleges tehetség megnyilvánulhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban. Minden esetben szükség van a gyermeknek a támogatásra, ösztönzésre, amely a továbbfejlesztést segíti.

A csoportban az óvónő által tehetségesnek vélt gyermekek szüleit tájékoztatjuk képességeinek kibontakoztatásának lehetőségeiről, hiszen a családdal való kapcsolattartás nélkül a gyermek fejlesztése elképzelhetetlen.

A tehetség a következő területeken mutatkozhat meg:

- rajzkészség
- zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- természetismereti témakör
- matematikai képesség
- anyanyelvi, kommunikációs képesség
- testi ügyesség, tánc, harmonikus mozgás, versenysportra való alkalmasság
- kiemelkedő szociális képesség, vezetői képesség

A csoportban az óvodai mindennapok során, a szabad játékban:

A tehetségígéretet mutató gyermekek is elsősorban a csoportjukban élik óvodás életüket. Elsődleges tevékenységük a játék. A játékeszközök megválasztásakor ezért fontos, hogy olyan játékok, eszközök, könyvek stb. is jelen legyenek a csoportban, melyek kielégítik az intellektuális kíváncsiságukat, érdeklődésüket, tudásvágyukat. A legváltozatosabb gondolkodást és kreativitást fejlesztő játékokat, a sakk, térbeli társasjátékok, logikai játékokat, atlaszokat, könyveket használjuk a mindennapokban. Mindennek helye van a csoportszobában (lehet ez akár gyermekek által készített játék is), amely a gyermekek kutató érdeklődését, kíváncsiságát és átlag feletti intellektusát fejleszti, előre viszi és a gazdagító programok anyagához is felhasználható.

Az időjárás függvényében tavasztól ősziig a gyermekekkel sok időt töltünk az udvaron. Udvarunkat úgy alakítottuk ki, hogy sokféle játékra legyen lehetőség (mozgásos, énekes, sport- és szerepjátékok, kézműves tevékenységek, természettudományos kísérletek, bábozás, dramatizálás, drámajátékok).

A gyermekek számára kidolgozott gazdagító programok:

Az évszakok, jeles napok köré csoportosítható témakörök anyagát úgy állítjuk össze, hogy a differenciált bánásmód feladatait meg tudjuk valósítani. A felzárkóztatástól a tehetséggondozásig minden gyermek egyéni képességeihez igazítva tevékenykedhet a sokszínű és sokféle lehetőséget kínáló feladatokban.

Óvodán kívüli programok, lehetőségek felkutatása:

- élményszerző séták, kirándulások, programok,
- múzeumlátogatások,
- pályázatok felkutatása (pl. rajzversenyek),
- koncertek, karácsonyi hangverseny
- színházlátogatás,
- óvodai szolgáltatások (sakk, néptánc, külön torna).

Óvodapedagógus feladatai:

- A kiemelkedő képességű gyermek erős oldalának kibontakoztatása, gyenge oldalának fejlesztése.
- Megfelelő szabadságot és ugyanakkor biztonságot nyújtó óvodai légkör biztosítása
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit.
- Változatos tevékenységek felkínálásával segíti a gyermekek érdeklődési irányának megismerését.
- Felismeri a tehetségcsírákat, és gondozza őket az óvodai keretek között.
- Elfogadó, bátorító, ösztönző pedagógiai, módszertani hozzáállásával erősíti a gyermekek önbizalmát, pozitív és reális énképének kialakulását.

10.3.3 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célunk:

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösség által, a közösség normáinak érvényesítésével. Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Segít elérni azt a szemléletünket, hogy minden óvodás gyermeknek esélye legyen a felzárkóztatásra, függetlenül nemétől, származásától, vagy anyagi helyzetétől.

Intézményünkben biztosítjuk a szegregációmentességet, az egyenlő bánásmód széleskörű érvényesülését. Hisszük, hogy minden egyes gyermeknek joga van megkülönböztetés nélkül nevelődnie, egyenlő esélyt kapnia minden területen.

Óvodapedagógus feladatai:

- Ne érje hátrányos megkülönböztetés a gyermeket, a családokat.

- Döntéseinkben, intézkedéseinkben a gyermekek mindenekfölött álló érdekeinek figyelembe vétele legyen a legfontosabb.
- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése (fokozott odafigyelés).
- Minden gyermek részére biztosítsa a fejlődéshez szükséges feltételeket, a lehetőségeket a gyermeki képességek, tehetségek kibontakoztatásához, ahhoz, hogy szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél, vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.
- A gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatoknak kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Bátorítsa a gyermeket, hogy a belső elégedettsége pozitív énképe kialakulhasson. A bátorítatlan gyermekek nevelésekor minél többször örüljünk a kisebb előrelépéseknek, fejlődésnek.
- A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze, szemlélete bizalomra épüljön, ami során örüljön a gyermek sikereinek.
- Tilalom helyett adjon a gyermekeknek választási lehetőségeket, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak.

10.3.4. Sajátos nevelési igényű gyermek

Cél: Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazottakkal összhangban, a folyamatosan biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermekek életminőségének javítása, beilleszkedésük segítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése óvodánkban integráltan, a többi gyermekkel együtt történik. A szakvélemény alapján biztosítjuk a szakembert: logopédus, gyógypedagógus foglalkozik a szükséges időkeretben.

Olyan környezet kialakítására törekszünk, amely a másságot elfogadja, a próbálkozásokat, eredményeket értékeli.

Törekszünk a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására: a nevelés hatására a sérülés arányában az SNI gyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Ennek érdekében a napirend során csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Az óvodapedagógusok és nevelést segítő alkalmazottak befogadó magatartása modellértékű a gyermekközösség és szülői közösség számára is.

11. Gyermekvédelem az óvodában

Gyermekvédelmi munkánk célja

Óvodai gyermekvédelmi munkánk célja a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Minden gyermeknek legyen esélye a felzárkózásra, függetlenül nemétől, származásától vagy anyagi helyzetétől.

A gyermekvédelmi tevékenység összetevői

- A családdal, szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés.
- A gyermek személyi jogainak tiszteletben tartása.
- A család anyagi helyzetétől függően, a szülő kérelmére ingyenes vagy kedvezményes étkeztetés támogatása.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése érdekében végzett pedagógiai munka.
- Együttműködés a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival (Védőnői Szolgálat, gyermekorvos, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat).

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

- A gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése
- Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza
- Meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét
- Meghatározni a fejlődési utat

Az óvodapedagógus feladatai, kötelességei

- A gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása
- Az óvodai nevelés során tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból,
- Tartsa tiszteletben a gyermek gondolati -, lelkiismereti- és vallásszabadsághoz való jogát
- Humánus, megértő, egyéni bánásmódra törekedjen
- A család gyermeke iránti felelősségének erősítését szorgalmazza
- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Családlátogatások fontossága – a család és a gyermek megismerése.
- Segítőképz, korrekt kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek figyelemmel kísérése
- Észre kell vennie, ha a gyermek viselkedésében, kapcsolataiban látszólag indokolatlanul zavarok jelennek meg.
- Fel kell figyelnie a családban jelentkező problémákra, gondokra.
- Jeleznie kell az óvodai gyermekvédelmi felelősnek.
- A gyermekvédelmi felelősnek szükség esetén értesítenie kell a Gyermekjóléti Szolgálatot
- A szegregációmentesség biztosítása, az egyenlő bánásmód széleskörű érvényesítése.
- Jeleznie kell, ha a gyermek igazolatlanul hiányzik
- Az óvoda által biztosított programokban megkülönböztetés nélkül minden gyermek részt vegyen.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- a képesség-kibontakoztató, integrációs felkészítés
- egyénre szabott, differenciált fejlesztés;
- gyermekközpontú és családoorientált nevelés kialakítása
- szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesülése
- rendszeres óvodába járás biztosítása

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- A gyermekvédelmi munkát irányítja az éves munkaterv alapján
- Tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről
- Közreműködik a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival (Védőnői Szolgálat, gyermekorvosok, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat)
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Feljegyzi a nyilvántartásban a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét a csoport óvónőivel egyeztetve
- A szülők anyagi terheinek csökkentése érdekében tájékoztatás a lehetőségekről
- A szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi jellegű
- Képviseli az intézményt a gyermekvédelmi konferenciákon, értekezleteken, esetmegbeszéléseken.

12. Belső és külső továbbképzések

A külső és belső továbbképzéseknek az óvoda nevelési céljainak és működtetésének szakmailag minél magasabb szintű megvalósítását kell szolgálniuk. Ezen kívül az óvodapedagógusok teljesítményértékelésekor feltárt fejlesztendő területekhez is kapcsolódniuk kell.

13.1 Külső továbbképzések:

Törvényi alapja a nevelőtestület számára a Pedagógusok továbbképzéséről, pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és egyéb kedvezményeiről szóló 277/1997.(XII.22.) kormányrendelet módosítása.

Az intézmény középtávú továbbképzési terve alapján készített évenkénti terve alapján vesznek részt a kötelező és nem kötelező továbbképzéseken az óvodapedagógusok.

13.2 Belső továbbképzések:

- Nevelőtestületi értekezletek alkalmával szervezett, meghatározott téma alapján szervezve, illetve kerekasztal megbeszélések
- Munkaközösség keretében szervezett szakmai továbbképzések
- Az óvodavezető belső vezetői ellenőrzési terve alapján végzett látogatások a Szivárvány és Napsugár Óvodában, illetve ezek megbeszélései, kiértékelései
- Az óvodapedagógusok igény szerint, -előzetes egyeztetés alapján- hospitálhatnak egymás csoportjaiban.
- Külön figyelmet kapnak a dajkai és pedagógiai asszisztens munkakörrel kapcsolatos belső továbbképzések, megbeszélések

Mottónk:

A gyermeknevelésben egyetlen dolog van, ami nem helyettesíthető: a szeretet

„És ha én jövődöt tudok mondani, és minden titkot és tudományt ismerek is, és ha egész hitem van is, úgyannyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyükről, szeretet, pedig nincsen énbennem, semmi vagyok.”

(Pál levele a Korinthosz-beliekhez 13,2.)

A pedagógiai program bevalásának rendszere, a felülvizsgálat rendje

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- Törvényi előírás
- Alapító Okirat módosítás
- intézményátszervezés
- a nevelőtestület tagjai más program bevezetéséről döntenek

A pedagógiai program átfogó felülvizsgálatát az óvodavezető végzi, a nevelőtestület fogadja el, az intézményvezető hagyja jóvá.

Záró rendelkezések

A Pedagógiai Program hatálya:

A helyi óvodai Pedagógiai Program érvényességi ideje: 2015. 09. 01.-től, annak visszavonásáig.

A Pedagógiai Program nyilvánossága:

A helyi óvodai nevelési program nyilvános.

A pedagógiai programunk az óvoda alkalmazottai és valamennyi érdeklődő partnerünk számára elérhető és megismerhető.

Tájékoztatás kérhető az óvodavezetőtől, és az óvodapedagógusoktól.

A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje:

A Pedagógiai Program egy példánya az intézményvezetői irodában, illetve az óvodai csoportszobákban mindenki számára hozzáférhető helyen kerül elhelyezésre.

A szülői munkaközösség tagjai, a szülők és érdeklődők előzetes időpontegyeztetés után megtekinthetik a pedagógiai programot, illetve az internetes felületen is elérhető.

Irodalomjegyzék

- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel.
 - Dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés szociálpszichológiája. Tankönyvkiadó, Budapest 1980.
 - Dr. Tótszőllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
 - Hátrányos helyzetű 3–7 éves korú gyerekek integrált óvodai nevelése Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. 2012
 - Gergely Ildikó: Nincs rossz idő, csak rossz öltözet
 - Greguss Márta: A tanulási zavar előjeleinek szűrése óvodás korban az MSSST szűrőeljárással
 - Körmöci Katalin: Projekt módszer az óvodai nevelésben
 - Bukovicsné Nagy Judit: Egészségfejlesztési feladatok az óvodában
 - Patyi Zoltánné: Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése
 - Pivókné Gajdár Klára: A gyermekkel együtt tervezzük óvodai életünket
 - Kompetencia alapú óvodai programcsomag
 - Forrai Katalin: Ének az óvodában. Editia Musica. Budapest, 1974.
 - Gerebenné Várbíró Katalin- - Vidákovich Tibor: A gyermek felfedezése Cartabhilus Kiadó
 - Gósy Mária: A beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak Nikol Kiadó
 - Balázné Szűcs Judit: Az ember aki óvodás. Szort Bt. Kiadó. Budapest, 1997
- Kovács György – Bakosi Éva:
- Óvodapedagógia I. (óvodai tanulás= játékos tanulás) Szerzői kiadás, 2004.
 - Óvodapedagógia II. (játékos tanulás az óvodában) Szerzői kiadás, 2005.
 - Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában Eötvös József Könyvkiadó
 - Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban OKKER Kiadó, Bp.
 - Dr. Büchler Júlia: Ötlettár (játékos gyakorlatok a mennyiségfogalom és a fogalmi gondolkodás fejlesztéséhez) Flaccus Kiadó, 2005.

Legitimációs záradék

A pedagógiai program bevezetésének időpontja: 2015. szeptember 01.

A helyi pedagógiai program érvényességi ideje: 2019. szeptember 01.

A pedagógiai Program módosítását az Aszódi Napsugár Óvoda pedagógus közössége megtárgyalta, elfogadta:

Aszód, 2015. 08.....

.....
Nevelőtestület képviselője

A pedagógiai Program módosítását az Aszódi Napsugár Óvoda Szülői Szervezete megtárgyalta, véleményezési jogával élt.

Aszód, 2015. 08.....

Szülői Szervezet képviselője

Jóváhagyta: Aszódi Napsugár Óvoda Intézményvezetője

Aszód, 2015. 08.....

Nyíryné Gazdik Andrea
óvodavezető

P. H.

Tájékoztatásul hivatalosan megkapja:

Aszód Város Önkormányzatának Képviselőtestülete

Melléklet:

A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

HELYISÉGEK			
Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák			
Megnevezés	Jogszabálynak megfelel	Mennyiség /db	Megjegyzés
Csoportszoba	igen	10	
Tornaszoba, sportszertár	igen	2	
Játszóudvar	igen	3	
Vezetői iroda	igen	2	
Nevelői szoba	igen	2	
Orvosi szoba	igen	1	Szivárvány Óvodában nincs
Logopédiai szoba	igen	2	
Gyermeköltöző	igen	7	Napsugár Óvodában közlekedő folyosókon elhelyezve
Gyermekmosdó	igen	8	
Felnőtt öltöző	igen	2	
Tálalókonyha	igen	2	
Felnőtt mosdó	igen	8	
Sószoba	igen	1	Napsugár Óvoda
Raktár /játéktároló	igen	4	

		Az óvoda rendelkezik- e Ezekkel az eszközökkel + illetve -	
Eszközök	Mennyiségi mutató	Szivárvány Óvoda	Napsugár Óvoda
Felszerelések			
II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai			
Csoportszoba			
Óvodai fektető	Gyermekenként 1	+	+
Gyermekszék	Gyermekenként 1	+	+
Gyermekasztal	gy. létszám. figyelembevételével	+	+
Fényvédő függöny	ablakonként	+	+
Szőnyeg	csoportonként	+	+
Játéktartó szekrény	csoportonként	+	+
Fektető tároló	csoportonként	+	+
Élősarok állvány	csoportonként	+	+
Hőmérő	csoportonként	+	+
Óvodaped. asztal	csoportonként	+	+
Felnőtt szék	csoportonként	+	+
Eszköz elők. asztal	csoportonként	+	+

Textiltároló szekrény	csoportonként	+	+
Szeméttartó	csoportonként	+	+
Tornapad		+	+
Tornaszőnyeg		+	+
bordásfal		+	+
Mászókészlet		+	+
Egyéni fejl.készl.		+	+
Kerti asztal		+	+
Kerti pad		+	+
Babaház		+	+
Udvari homokozó		+	+
Takaróháló	Homokozóként	+	+
Öltözőrekesz, fogas	Gy.létszám figy.	+	+
Öltözőpad	Gy.létszám figy.	+	+
Törölközőtartó	Gy.létszám figy.	+	+
Falitükör	Helyiségenként	+	+
Hőmérő	Helyiségenként	+	+
Fogmosóeszköz-tartó		+	+
III. Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök			
1. Játékok, eszközök			
Különbféle játékformák eszközei	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+
Ének, zene, énekes játékok eszközei	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+
Értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+
A természeti-társadalmi környezet megismerését elősegítő eszközök	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+
Munka jellegű tevékenységek eszközei	Évenkénti állapot felmérés alapján pótolni kell	+	+